

Under Dusken

STUDENTAVISA I TRONDHEIM NR. 09 - 100. ÅRGANG
12. AUGUST - 26. AUGUST 2014

Hamideh nektes å studere

PST stoler ikke på NTNU s.6

Burde vært på lesesalen
- tvinges til å jobbe s.18

Dropper studiepoeng for
Trondheims første spillefilm s. 34

24

Kongen av digresjonar

MØT DEN NYE SAMFUNDETLEDEREN

24

PAPPASAFT

Vår anmelder var nesten på konsert

Under Dusken

Singsakerbakken 2E,
7030 Trondheim
E-post: ud@underdusken.no
annonse@underdusken.no

Under Dusken er elt sjølvstendig organ for studentar, utgitt av Studentmediene i Trondheim AS. Under Dusken blir delt ut gratis på lærestader i Trondheim med medlemsrett i Studentersamfundet. Under Dusken kjem ut åtte gongar i semesteret. Redaktøren vel sjølv sin redaksjon.

Under Dusken arbeider etter reglane i Vær Varsam-plakaten for god presseskikk. Dei som føler seg urettmessig ramma av omtale i avisa, vert oppfordra til å kontakte redaksjonen.

facebook.com/underdusken
@UnderDusken

REDAKSJON

REDAKTØR UNDER DUSKEN
Synne Hammervik - Tlf: 95520352

ANSVARLEG REDAKTØR
STUDENTMEDIENE I TRONDHEIM AS
Inga Skogvold Rygg - Tlf: 918 23 546

NESTLEDER UNDER DUSKEN
Anette Sivertstøl

NYHETSREDAKTØR
Trine Selle - Tlf: 905 05 239

POLITISK REDAKTØR
Jørgen Benkholt - Tlf: 954 96 291

REPORTASJEREKATØR
Aksel Borgen - Tlf: 452 10 527

KULTURREDAKTØR
Maria Birkeland Olerud - Tlf: 979 82 692

FOTOREDAKTØR
Katinka Goffin - Tlf: 97731371

GRAFISK ANSVARLIG
Andrea Gjerde

ILLUSTRASJONSSJEF
Iria Samuelstuen

DEBATTREDAKTØR
Ingrid Vik Bakken

IT-SJEF
Magnus Kiro - Tlf: 917 48 566

GEJNGSJEF
Maren Kronlund - Tlf: 469 68 063

DAGLIG LEDER
Kaja Felix Sønslien - Tlf: 993 80 530

DESKERE
Ida Jønsberg, Signe Karmhus og Stine Mari Male

JOURNALISTER
Amanda Roland, Linn Evjemo, Mathias Kristiansen, Synne Hammervik, Line Brox, Martin Søby, Sofie Sætre, Fredrik Schefstad, Kyrré Ryeng, Synne Lerhol, Trine Selle, Miriam Nesbø, Kristian Aaser, Hilde Heggstad, Kristoffer Monsen, Sigurd Martin Nordli, Oppegaard, Daniel Guanio, Halvor Bjørntvedt og Hanna Malene Lindberg

FOTOGRAFER
Katinka Goffin, Eivind Sandodden Kise, Marin Håskjold, Silje Krager

ILLUSTRATØRER
Trude Bakken Telle, Christian Høkaas, Vegard Stolpnæsseter og Iria Samuelstuen

GRAFISKE MEDARBEIDERE
Mari Aarsund Klokke, Andrea Gjerde, Aksel Borgen

KORREKTUR
Synne Lerhol, Halvor Bjørntvedt, Stine Mari Male, Ida Jønsberg, Anette Sivertstøl, Emil Flakk og Ida Lyche

FORSIDE
Katinka Goffin

03:57 xZzzZzz...

LEDER

Hate er et sterk ord

Skal vi tro dette nummerets reportasje om studentøkonomi, er ikke lange taxi-turer noe som hører til studenthverdagen. Det anbefales likevel å unne seg en taxitur innimellom for å få litt perspektiv på livet, det koster bare fire-fem timer kassa-arbeid.

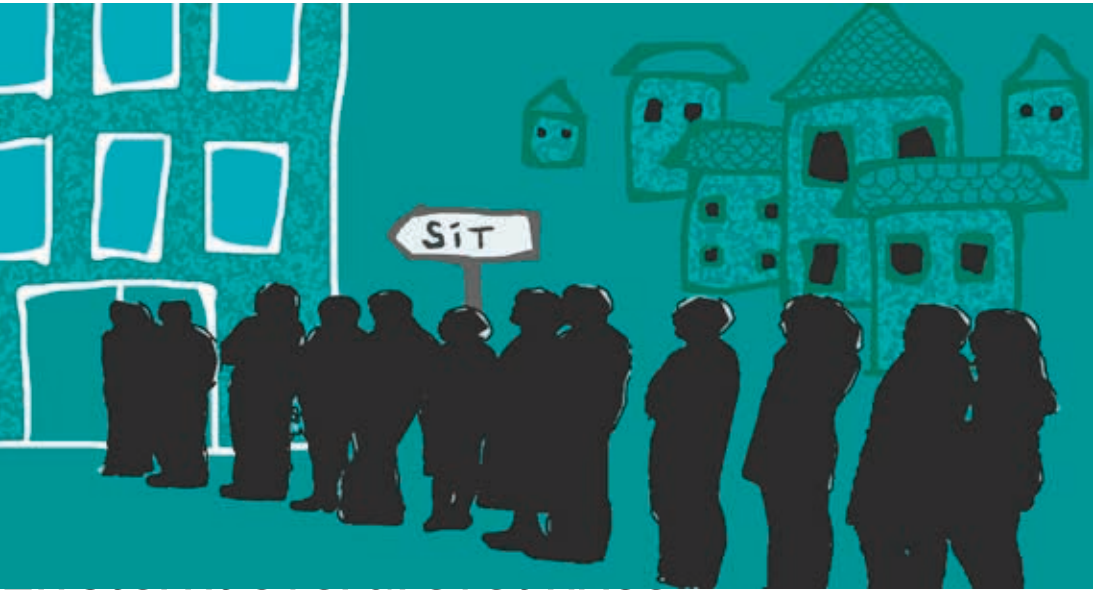
«Jeg hater studenter», fikk jeg høre fra førerisetet her om dagen. Argumentene som ble brukt av taxi-sjåføren var at dagens studenter fikk puter sydd under armene, og var for late til å arbeide. Alle studenter flyr gjennom studiene, fester og er blærete påfugler ute på byen. Det var kanskje ikke akkurat disse ordene han brukte, men den frie tolkningen er ikke langt fra.

Det er noe som skurrer i debatten om dagens studenter. Enten er vi hardtarbeidende maur som må kjempe for hver en smule, eller så lever vi over evne og bare løper til mor og far når studiestøtten ikke rekker til. Uansett kan man ikke overse de harde fakta. Av dagens studiestøtte går 74 prosent til bokostnader, og det sier seg selv at det blir lite rester å rutte med. Da er det ikke overraskende at seks av ti jobber deltid i tillegg til studiene, og 84 prosent av norske studenter har sommerjobb.

Mot slutten av taxituren forklarte jeg den stakkar sjåføren, som åpenbart trodde jeg var ferdig med dette tullet, at jeg er en av disse udugelige studentene. Hans syn er nok blitt farget av det lille utvalget av studenter han møter gjennom sitt yrke. For det er her problemet ligger: De aller fleste jobber den ekstra økta på Bunnpris eller serveringsjobben for å desperat kunne betale regningene sine, mens noen få tror studietiden er til for å bade i champagne, og lever der etter. For det er ingen tvil om at enkelte jobber mer enn de burde, fordi vi tror levestandarden skal måles med veletablerte foreldre og jevngamle yrkesaktive. Jo mer det jobbes, desto høyere blir forbruket. Som en ond sirkel fører dette selvsagt til enda flere arbeidsvakter, og enda høyere forbruk. Det er ikke rart det blir lite tid til å være student, men det gjør det også litt vanskeligere å argumentere for at norske studenter ikke har god nok råd. Selv hadde jeg ikke noe problem med å betale den skyhøye taxi-regninga, denne gangen.

Like før jeg gikk ut av taxien, forsøkte sjåføren seg på en liten unskyldning: «Det er mange flinke studenter også, altså...». Det har han helt rett i.

Synne Hammervik
SYNNE HAMMERVIK

Illustrasjon: Iria Samuelstuen

Ta det med ro, studenter i Trondheim. Om dere ennå ikke har skaffet dere tak over hodet: Det er virkelig ikke så ille som dere har blitt fortalt.

HALVOR BJØRNTVEDT
Journalist

KOMMENTAR

Vi har hørt om mangelen på studentboliger før. Det har vært kritisk lenge, og Norsk Studentorganisasjon har vært flinke til å fortelle oss om det.

At NSOs kjernesak har blitt forutsigbar og retorikken enda mer repetitiv, skyldes i første rekke at boligmarkedet for studenter har vært svært ugunstig over flere år. En tretende og langtekkelig situasjon gjør at politikken blir tilsvarende kjedelig. Dermed får vi hver høst en resirkulering av de samme oppslagene som året før: Boligkrise i de største studentbyene. Studentene sliter med å finne tak over hodet.

Hos studentsamskipnaden i Trondheim (SiT) er det rekordlange køer. Naturligvis, siden det også er rekordmange studenter. Det kommer flere og flere studenter til byen hvert år, og de fleste henvender seg til samskipnadene før de prøver andre alternativer. Dermed får vi hårreisende overskrifter i de store mediene om at 13.000 studenter står i boligkø. Men det har aldri vært meningen at alle disse skal bo i samskipnadenes hybler. Målet har hele tiden vært en dekningsgrad på 20 prosent, at én av fem skal kunne bo i en studentbolig.

I 2014 nærmer Trondheim seg en ny topp hva gjelder studentboligbygging. Boliger som riktignok ikke er ferdigstilt ennå, men som vil

dytte dekningsgraden godt over de magiske 20 prosentene NSO mener vil reparere boligmarkedet. Nå er det snudd: Private utleiery i Trondheim ringer til Studieby Ën og lurar på hvor studentene blir av. Med private studentbyer i ryggen vil Trondheim ha nådd målet om 20 prosent. Norges beste studentby kan snart smykke seg med Norges beste studentboligvilkår på siden.

I Oslo er det også meldt om en byggeboom for studentboliger, og samskipnaden har sagt at de nærmer seg NSOs dekningsgrad. Meglere over hele landet melder om et sunt leiemarked, og snakker også på vegne av studentene. Når de to største markedene for studentboliger bare blir bedre, er det vanskelig å se hvordan den uttalte krisen bare skal øke, som NSO hevder. Selv om den totale dekningsgraden i år er målt til 13,8 prosent, er forbedringen nærliggende.

Et argument er at flere studentboliger vil reparere det private leiemarkedet og senke prisenivået. Det er riktignok et usikkert moment, men bør i så fall være kjernen i argumentasjonen om at vi trenger enda flere studentboliger. Standard, kontraktsvilkår og boforhold er svært varierende på privatmarkedet, og disse hyblene vil (kanskje) fases ut dersom vi får flere studenthybler. Men det er

et argument jeg ikke hører like ofte.

Å male bilder av studenter som må bo på universitetet mens de febrilsk tråler boligannonser mellom forelesningene er i beste fall en avsporing. Det er et misvisende argument som ikke egentlig tjener studentenes sak, og trekker fokuset vekk fra de problemene som fortsatt må løses på boligmarkedet: Hyblene som bygges er for dyre. For mange studenter fullfører ikke på normert tid.

Når studentboligene nærmer seg like høy standard og pris som de private hybelleilighetene, blir det vanskelig å svelge argumenter om at bygging av flere vil senke prisenivået. Men når flere og flere private utleiery melder at de ikke får leid ut sine hybler, har trenden snudd. I så fall kan vi kanskje forvente et prisfall snart, som vil løse det virkelige problemet: At studentene ikke har råd til å bo i hverken de statlige eller private hyblene uten deltidsjobb.

NSO har det siste året hatt en imponerende fremgang når det gjelder å la sin stemme bli hørt i de nasjonale mediene. Derfor er det også på tide at de fornyer seg og sitt politiske budskap. Ropene om “boligkrise, boligkrise” høres mer og mer ut som “ulv, ulv”.

NYHET

Siden SIST:

Jentene tar over prestisjestudiene

Ifølge NRK er tendensen den samme over hele landet: Jentene fosser fram, mens gutta faller fra i kampen om de aller gjeveste plassene.

Av dem som har fått tilbud om studie-plass på juss i Oslo denne høsten er over seks av ti kvinner. På medisin er nær sju av ti kvinner. Universitetene i Bergen og Tromsø opplever den samme tendensen som Oslo.

– Vi har fått noen pedagogiske institusjoner som ser ut til å passe bedre for jenter enn gutter. Det kan være fordi mye ansvar er overlatt til den enkelte elev, med lite struktur og få krav. Det har ikke gutter taklet særlig godt, mens jenter har klart å tilpasse seg det, sier professor i pedagogikk Thomas Nordahl ved Høgskolen i Hedmark. Jusstudenten Ida Andenæs Galtung (23) merker ubalansen.

– Vi trenger noen å flørte med på lesesalen, for vi er veldig mye på lesesalen, sier Galtung.

Faddervaktordning for første gang

Faddervaktordningen drives av studentene i Trondheim som ønsker å gjøre fadderperioden tryggere. Vaktposter blir satt opp på forskjellige steder i byen og ved disse vil det deles ut vann, mat og pledd. I tillegg vil det være folk som er tilgjengelige for å informere og hjelpe til.

– Ordningen ble startet etter inspirasjon fra tilsvarende tiltak i Bergen i fjor. Å kunne dele ut vann og mat til studenter på kveldstid er

ingenting annet enn en hyggelig gest, samtidig som byen kanskje blir litt tryggere med faddervaktene tilstede, sier leder for ordningen Nicholas Lund.

Vaktordningen drives 100 prosent av samarbeid mellom studentene og eksterne aktører som ønsker å bidra.

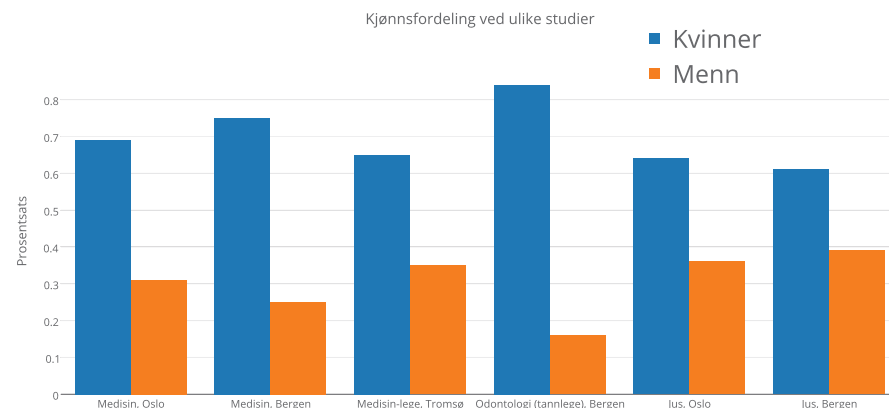
– Det forventes at ordningen blir fast i årene framover, sier Lund.

UiB får studentombud

I februar i fjor ble Norges første studentombud opprettet ved Universitetet i Oslo (UiO). Studvest melder at det er avgjort at Universitetet i Bergen (UiB) følger etter.

– Et ombud kan bistå studentene når det er uklart hvordan de skal ta en sak videre i systemet. Det handler om å ha god kjennskap og forståelse for hvordan vi håndterer saker ved UiB, og geleide studenten til å ta saken inn i riktige organer, sier viserektor for utdanning Oddrun Samdal ved Universitetet i Bergen. Under Dusken har tidligere skrevet at Studenttinget i Trondheim planlegger å legge fram forslag om studentombud ved NTNU.

64... iranske studenter og forskere som ville til Norge ble i fjor stoppet av PST

UD FOR

75 ÅR SIDEN

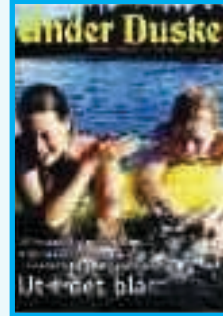

Går det virkelig an å bli medlem av Samfundet ved å betale noen kroner? Er det ikke helt andre faktorer som er bestemmende for medlemskap, må det ikke finnes et personlig forhold, en forbindelse mellom den enkelte og helheten, en resonans i den enkeltes sinn av den helheten han er en del av.

25 ÅR SIDEN

Om du er kommet hit til Trondheim ved en rein tilfældighet, - fordi du ikke kom inn på skole i Tigerstaden, ikke fikk jobb i heimbyen, ikke lenger var ønska i ditt eget land, eller om valget av geografisk nedslagssted skjedde mer bevisst, -fordi drømmen er en siving.ring samt en rus i det Runde hus, så vit at du er HELDIG!

10 ÅR SIDEN

Nyt studietiden mens du kan. Du får den aldri igjen. Plutselig sitter du der med kone, bikkje og barn. Gå på konsert, drikk en øl, spill ball til sent på kveld i parken. Vær klar over at dette er en helt spesiell periode i livet.

MELD DEG
INN I TEKNA
OG BLI

MASTER of FUTURE

Tekna

MELD DEG INN PÅ TEKNA.NO/FUTURE ET MASTERSTUDIUM KREVER AT DU TAR ET HELHETLIG ANSVAR FOR UTDANNINGEN DIN. SKAFF DEG INNSIKT I BRANSJER SOM ER AKTUELLE FOR DEG ALLEREDE NÅ. FÅ ET SOLID FAGLIG NETTVERK UNDER STUDIENE. LÆR DEG Å SETTE OPP EN GOD CV. SKRIV JOBBØKNADER SOM VEKKER INTERESSE. BENYTT DEG AV VIRKELIG GODE MEDLEMSFORDELER, SLIK SOM GRATIS FORSIKRING I GJENSIDIGE. SOM MEDLEM I TEKNA FÅR DU ALT DETTE OG MER, SLIK AT DU I VIDESTE FORSTAND BLIR MASTER OF THE FUTURE.

Tekna er foreningen for deg som har eller planlegger en mastergrad innen teknisk-naturvitenskapelige fag

KASTET UT: Iranske Hamideh Kaffash føler seg urettferdig behandlet, og at vedtaket om å sende henne ut er basert på feil informasjon. NTNU stiller seg bak stipendiaten.

Nektet studie på grunn av sin nasjonalitet

Like før sommeren ble iranske studenter nektet oppholdstillatelse på grunn av frykt for sensitiv teknologioverføring. Studentene og universitetet nekter for at de lærer om sensitiv teknologi, mens PST skylder på potensiell faglig uenighet mellom dem og universitetet.

► IRANSKE STUDENTER

TEKST: Kyrre Ryeng
FOTO: Katinka Goffin og Eivind Sandodden Kise

Ti studenter og ferdigutdannede iranere ble i mai nektet oppholdstillatelse av frykt for at de skulle spre sensitiv teknologi til hjemlandet, som kunne brukes til et potensielt atomvåpenprogram. Samtlige

klaget vedtaket til UDI og til nå har to fått medhold. Blant de som fortsatt venter på svar, er doktorgradsstipendiatene i materialteknologi Hamideh Kaffash og Rabak Khalaghi ved NTNU. Både Kaffash og Khalaghis studier inkluderer forskning på miljøvennlig teknologi slik som CO2-reduksjon innenfor materialteknologi, og de forteller at de ble overrasket over avslaget

på oppholdstillatelse. – Vi kjenner selvfølgelig til sanksjonene, og vi forstår at enkelte studier kan være sensitive, men vi jobber ikke med sensitiv teknologi. Jeg jobber også med miljøvennlig teknologi, og vi ble fortalt av instituttlederen vår at det faktisk var bra om vi spredde kunnskapen vår, fordi det er til nytte for alle, sier Khalaghi.

- Norge må stole på professorene sine
Kaffash forklarer at det eneste som ble tilstendt UDI av informasjon om deres studier og forskningsprosjekt, var kontraktene som kun inneholdt prosjektittelen. Hun sier at UDI ikke har etterspurt mer informasjon før de fattet vedtaket. Kaffash mener norske myndigheter må stole mer på sine forskere

og professorer, og viser til at tyske myndigheter håndterer lignende situasjoner på en helt annen måte. – Kusinen min har bodd i Tyskland i fire år, og begynte nylig på PhD-studiet i kjernefysikk. Da hun skulle fornye visumet sitt, påpekte myndighetene at dette kunne inneholde sensitiv teknologi, så de ba veilederen hennes om å skrive under på et dokument som bekreftet at hun ikke lærte noe om sensitiv teknologi. Det var alt myndighetene trengte å vite, sier hun. Kaffash påpeker at Tyskland i motsetning til Norge er et land som driver med atomkraft, og at landet

dermed må ha mer sensitiv teknologi enn Norge. – Jeg kan ikke forstå hvorfor ikke norske myndigheter kan stole på sine akademikere på samme måte, sier hun. Både Kaffash og Khalaghi avviser at de har hatt noen som helst kontakt med offisielle personer i sitt eget hjemland, som kan knyttet dem til mistanken om eksport av sensitiv teknologi.

Lang ventetid
De forteller at det gikk åtte måneder fra de startet på studiet til de fikk avslag på oppholdstillatelsen. Klagebehandlingen til UDI har nå vart i to og en halv måned, og er på overtid. – Selv for de to som fikk medhold i klagen sine, var det omlag tre måneders ventetid, sier Khalaghi. Han legger til at han synes den lange ventetiden er en dårlig måte å behandle folk på, og at det er ventingen som er en mental påkjenning. – Det går utover oss fordi vi ikke kan leve et normalt liv når vi ikke vet om vi får fortsette å jobbe her eller ikke. Dessuten kan vi ikke søke på andre jobber heller, fordi vi trenger arbeidstillatelse, sier han.

Usikker framtid
Foreløpig er verken Khalaghi eller Kaffash sikre på om de blir i Norge etter utdanningen, om de får lov til å fortsette. Khalaghi sier at dersom han får en god jobb og føler seg velkommen, er han åpen for å bli i landet. Kaffash forteller at hun først og fremst ønsker medhold i klagen sine. – Vi var de beste innen vårt fagfelt i hjemlandet. Alt vi har gjort hele livet er å studere, studere og studere. Hvis Norge avslår oss, vil vi finne et annet sted å jobbe. Det er Norge som mister folk, sier Kaffash. Khalaghi legger til at en felles venn av ham og Kaffash

Vi var de beste innen vårt fagfelt i hjemlandet. Alt vi har gjort hele livet er å studere. Det er Norge som mister folk.

HAMIDEH KAFFASH
Iransk student
å bli ferdig med utdanningen før hun tar et slikt standpunkt. Nå vil jeg først bli ferdig med graden min. Jeg ønsker ikke å miste all informasjonen og alle eksperimentene jeg har samlet til nå. Men hva som skjer om tre år, vet jeg ikke. For øyeblikket føler jeg meg ikke veldig komfortabel, sier Kaffash. Hun forklarer at det til syvende og sist er Norge som taper dersom iranerne ikke får var i gang med en doktorgrad i marinteknologi ved NTNU da han fikk avslag på oppholdstillatelse. Da vennen fikk medhold i klagen, hadde han allerede takket ja til en stipendiatstilling i Australia. – Han ble valgt foran omlag 50 kandidater her til NTNU. Nå vil han aldri komme tilbake hit, fordi han føler seg mer velkommen i Australia, sier Kaffash. *Hvilket råd vil dere gi til*

UTESTENGT: Kaffash og de andre iranske studentene har ikke tilgang til laboratorier så lenge UDI-klagen behandles, og får heller ikke utbetalt lønn.

KOMMENTAR

FREDRIK SCHJEFSTAD
Journalist

I Norges tjeneste
Frihet og demokrati er ord man hører når utlendinger beskrives i Norge. Det norske samfunnet bærer fruktene av dette, når dyktige utenlandske studenter velger Trondheim som sted for sin forskning. Her får de muligheten til å studere og arbeide i et miljø med erfaring og kunnskap, mot at Norge baner vei innenfor fremragende forskning på mange viktige områder. Det er derfor skammelig og oppsiktsvekkende at PST nekter iranere opphold uten tydelig grunnlag. Hva er det PST vet om miljøvennlig teknologi som ikke universitetene selv vet? NTNU følger FN's resolusjoner, og arrogansen PST viser er skremmende da de mener de vet mer om faget enn professorene selv. Måten de opererer på gir gufs av etterretningsorganer fra land de neppe vil sammenlignes med. Den norske etterretningstjenesten er i realiteten både påtalemyndighet og dømmende i denne saken, der UDI ser ut til å bli diktert av PSTs anbefalinger om oppholdstillatelse av iranske studenter. Er myndigheten til PST i ferd med å overgå de folkevalgte myndigheter? Vi ønsker ikke et etterretningsorgan som opererer ved siden av lovverk og de etiske retningslinjene vi har etablert i et fritt og demokratisk Norge. Kaffash forteller at kusinen hennes studerer kjernefysikk i Tyskland. Tysk etterretning mener derfor at Iran ikke kommer nærmere atomvåpen ved at iraneren studerer kjernefysikk der. Da Under Dusken konfronterte PST med dette virket det som om de verken vet eller brydde seg om hva som foregår i Tyskland. På så måte framtrer PST som om de vet mer om hva som skjer i Iran enn i Europas stormakt. Det er heller tvilsomt. Hvilken trussel utgjør iranske studenter for Norge? PST tror tydeligvis at iranske studenter skal hjelpe regimet med å få atomvåpen gjennom forskning på miljøvennlig teknologi på NTNU i Trondheim. Det er også tvilsomt. Forskningen til de iranske studentene i Norge er ikke en trussel mot, men heller til tjeneste for norske interesser.

TETTERE DIALOG: Stipendiatenes instituttleder Jostein Mårdalen medgir at NTNU kan bli flinkere til å beskrive til myndighetene hva doktorgraden egentlig går ut på. Han har tro på bedre dialog i framtiden.

IRAN OG PST

- Ti iranere ble i mai nektet oppholdstillatelse fordi PST fryktet de ville spre sensitiv teknologi til hjemlandet
- Ferromangan er et viktig element i stålproduksjon
- Siden Irans atomprogram ble kjent for allmennheten i 2002, har ikke det internasjonale atom-energibyrået klart å avklare om programmet kun er for sivile formål, eller om landet planlegger å produsere atomvåpen
- Iran hevder på sin side at de kun har fredlige hensikter med sitt atomprogram
- Flere FN-resolusjoner har blant annet blitt rettet mot eksport av sensitiv teknologi som kan brukes til å lage atomvåpen

Khalaghi.

–Ingen sensitiv teknologi
Instituttleder for material-teknologi Jostein Mårdalen ved NTNU forklarer at de aktuelle dokorgradsprojekte-
tene ikke omhandler tekno-
logi som er underlagt FNs
sanksjoner mot Iran.
– FNs sanksjoner
beskriver sensitive teknolo-
giområder detaljert. Disse
områdene vil ikke bli berørt i
de planlagte doktorgradene,
sier Mårdalen.
Han påpeker derimot at
stipendiatene ved hans insti-
tutt jobber med forskning
som kommer alle til gode.
– Disse stipendiatene
jobber med miljøvennlig
teknologi, deriblant reduks-
jon av CO2-utslipp ved
ferromanganproduksjon,
sier han.
Videre forteller
Mårdalen at NTNU ikke
har lov å opprettholde et

arbeidsforhold til stipendia-
tene så lenge UDI-klagen er
til behandling.
– Det betyr blant annet at
stipendiatene ikke får lønn
eller tilgang til laboratorier
i denne perioden, sier han.
Samtidig medgir
Mårdalen at det er vanskelig
å hindre fullstendig at
matematikk. Men vi kan
ikke nekte folk å studere
matematikk, sier han.
**Avslagene kan få lang-
siktige konsekvenser**
NTNU vil aldri diskrimi-
nere noen uansett bakgrunn,
religion eller annet, ifølge
Mårdalen. Likevel kan den
oppstarten av studiet til
etter at personen har fått
oppholdstillatelse. Dette er
både fordi det er en økono-
misk usikkerhet ved å
ansette stipendiaten når man
ikke vet om de får fullføre,
og av hensyn til den enkelte
person, slik at de ikke skal
bli kastet ut når de først har
begynt, sier han.
Mårdalen tror at en
tettere dialog mellom
myndighetene og universi-
tetet er veien å gå i framtiden.
– Vi kan bli flinkere til
å beskrive hva innholdet i
doktorgraden er, sier han.

senere tids hendelser påvirke
hvordan de går fram når
de ansetter stipendiaten i
framtiden.
Man vil kanskje utsette

Vi kan bli flinkere til å beskrive hva innholdet i doktorgradene er

JOSTEIN MÅRDALEN
Instituttleder for materealteknokogi ved NTNU

Jeg tror ingen universiteter vil ha fingeravtrykket sitt på et eventuelt atomvåpenprogram i Iran

MARTIN BERNSEN
Seniorrådgiver i Politiets Sikkerhetstjeneste

til iranske studenter i Norge. Den ene faktoren er nivået på utdanningen, den andre er hvilket studie det er snakk om.
– Det er uproblematisk om noen fra Iran ønsker å studere litteraturvitenskap eller engelsk. Men ulike tekniske fag kan være mer problematiske. I tillegg er det slik at jo høyere nivå det er snakk om, jo mer problematisk kan det bli, sier han.
På hvilket grunnlag kan dere hevde at dere vet mer om hva studentene lærer, enn universitetet de har gått på?
– Det kan ligge en faglig uenighet om hvilke studier som kan brukes til hva, sier Bernsen.
– Det er viktig at utdanningsinstitusjonene er bevisste på hva de gjør for å forebygge eksport av sensitiv teknologi til Iran, og at de er klare over hvilket ansvar de har. Jeg tror ingen universiteter vil ha fingeravtrykket sitt på et eventuelt atomvåpenprogram i Iran, sier han.
Bernsen sier han forstår de iranske studentenes frustrasjon over å måtte vente på den lange klageprosessen, men medgir at han ikke vet hvorfor iranske studenter i andre land ikke opplever det samme som de gjør i Norge.
– Andre land stopper kanskje før de starter på studiet, sier han.
Har dere blitt strengere de siste årene?
– Det kommer an på hvordan du måler strenghet. Siden 2013 har vi hatt mer systematisk gjennomgang av iranske søkere til studier i Norge, men de fleste som søker får ikke en anbefaling (om avslag på oppholdstillatelse) til UDI fra oss, sier Bernsen. **UD**
–Sitter på annen informasjon
Ifølge Bernsen tar PST også med informasjon som universitetene ikke har, i sine vurderinger. Blant annet dreier det seg om interne forhold i Iran, som Bernsen sier PST har mer kunnskap om enn universitetene. Samtidig advarer han mot å ta for bastante standpunkter i slike saker.

SAMFUNNSKRITIKER: Professor i lingvistikk Noam Chomsky ved anerkjente Massachusetts Institute of Technology (MIT), raser mot behandlingen som iranske studenter får i Norge.

Chomsky er kritisk

Professor i lingvistikk Noam Chomsky ved MIT har vært blant verdens mest kjente samfunnskritikere i over 50 år. I en YouTube-video laget av organisasjonen Stop Education Discrimination Against Iranians omtaler han behandlingen av de iranske studentene som diskriminerende og «fullstendig urettferdig og uakseptabel».
Til Under Dusken sier Chomsky at han ikke kjenner til at studenter fra Iran får en annen behandling enn andre i USA.
– Så vidt jeg vet, blir iranske studenter og besøkende behandlet med respekt på lik linje med alle andre. Hvorfor Norge reagerer på en annen måte vet jeg ikke, men det burde ta slutt, sier han.
Videre forklarer han tydelig at han ikke ville godtatt den samme behandlingen dersom det hadde skjedd med en av hans egne studenter.
– Jeg ville protestert kraftig, og det ville resten av fakultetet mitt gjort også, sier Chomsky.
Hva mener du norske myndigheter bør gjøre, dersom de ønsker å handle i henhold til FNs sanksjoner mot Iran, men uten å diskriminere iranske studenter?
– FN-sanksjonene innebærer ingenting om diskriminering av iranske studenter. Det gjør heller ikke de mye hardere sanksjonene fra Washington, sier Chomsky. **UD**

MIN LINJEFORENING

Midt i travleste del av eksamenstiden fikk Under Dusken sneket seg til et besøk hos linjeforeningen for nanoteknologi: Timini. At en nanoteknologistudent prioriterer studentavis framfor eksamenslesing midt i mai kom som en stor, men hyggelig, overraskelse.

Fordommer
Linjeforeningsleder Henning Kaland forteller at han ikke er helt ukjent med fordommer mot studenter på nanoteknologi. Sitater av typen «Går du nano? Hvorfor er ikke du på skolen og leser?» er flittig brukt – uansett tidspunkt og ukedag. Mye av grunnen til disse er nanoteknologisk imponerende inntakskrav på 62,8 poeng.

Ung, men aktiv
I motsetning til de fleste linjeforeningene på Gløshaugen, er Timini en veldig ung linjeforening. Den ble stiftet i 2006, da de første nanoteknologistudentene ble tatt opp ved NTNU. Det året fungerte Høiskolens Chemikerforening og Omega som faddere for de nye studentene. Timini har derfor et spesielt forhold til disse linjeforeningene, og hvert år

sender de dem henholdsvis morsdagskort og farsdagskort. I dag er Timini en av Trondheims mest aktive linjeforeninger. Det virker som at alle her er med på noe, og det er visstnok ikke uvanlig med flere verv per student.
Opptakskrav
Til tross for sin lave alder har Timini, i linjeforeningstradisjon tro, allerede skaffet seg en rekke særegenheter. På Nanokjelleren kan de by på

hjemmebrygget øl på tapp, og i eksamenstiden i desember kan man isbade i en flyttbar badstue. På spørsmål om opptaksprøve til selve linjeforeningen vil ikke Henning Kaland avsløre for mye, men han forsikrer om at studenter som har klart å komme inn på nano også vil klare linjeforeningens opptakskrav.

Tekst: Siri Overn

FOTO: CC 2.0 flickr.com/Andrew_Rusk

Vil satse milliarder på digitale forelesninger

Et offentlig utvalg som har gransket mulighetene for åpne digitalkurs, anbefaler milliardsatsing i ny rapport. Norges Studentorganisasjon er bekymret for at det kan gå utover kvalitetssikringen.

**MASSIVE OPEN
ONLINE COURSES**

- Massive åpne nettkurs som ofte er gratis, eller svært billige.
- Med massivt menes at antall kursdeltakere ikke er begrenset til en forelesningssal, eller antall forelesere. Slike kurs kan derfor bli tatt av mange tusen samtidig.
- Flere av nettkursene benytter seg av toveiskommunikasjon for å la studentene diskutere, rette, samskrive og karaktergi hverandres arbeid. Dette letter arbeidet til kursholderen.
- En rekke kjente universiteter og bedrifter, spesielt i USA, benytter seg, og arbeider med denne utdanningsformen.
- Eksempler på norskspråklige MOOCer er SOS2020, 'Digital kompetanse-smart læring' ved NTNU (søknadsfrist 1.september), 'IKT i læring' fra HIST og næringslivs-MOOCer som REMA1000-skolen.

UTDANNINGSREVOLUSJON: I utlandet er det knyttet stor usikkerhet til hvordan åpne digitalkurs kan komme til å påvirke utdanningssektoren. Et ekspertutvalg har nå kommet med konkrete anbefalinger til Kunnskapsdepartementet om veien videre.

► UTDANNING

TEKST: **Miriam Nesbø**
FOTO: **Marin Håskjold**

-Det handler mer om en forsikring for ikke å henge etter, hvis det viser seg at MOOC vil revolusjonere utdanningsstrukturen, sier Fagpolitisk ansvarlig Sondre Jahr Nygaard i Norges Studentorganisasjon (NSO). Utvalget oppfordrer til å fokusere mer på bruken og utviklingen av åpne digitalkurs i høyere utdanning. De ønsker at staten over en femårsperiode skal bevilge 130-380 millioner årlig til en nasjonal satsing. Utvalget peker på den raske utviklingen i utlandet, og anbefaler at Norge stiller seg i teten for ikke å bli hengende etter.

Kvalitetssikringsdilemma
Sondre Jahr Nygård i NSO sier at en stor utfordring med åpne digitalkurs er å sikre god kvalitetssikring, da avstanden mellom student og foreleser blir enda større.
- En kan ikke vite om de ulike utdanningene holder et høyt nivå, og det skal en alltid være kritisk til, sier han.
MOOC-pioner Arne Krokan ved NTNU mener på den andre siden at kvalitetssikring ikke er et problem i MOOC-sammenheng. Han sier at en kan kvalitetssikre hans digitalkurs på samme måte som en normalt sett gjør ved NTNU, ved å be deltakerne gi tilbakemeldinger.
- MOOCene er også åpne for kollegaer på en annen måte enn tradisjonelle forelesninger.
Han mener at hvem som helst kan komme med

tilbakemeldinger på innholdet.
- Det er lettere å kvalitets-sikre det som er åpent, enn det som er lukket, sier Krokan.
Ingen revolusjon, men et godt supplement
Jahr Nygaard understreker at NSO ikke tror på noen revolusjon.
- Vi mener MOOC kan være et godt supplement til den tradisjonelle utdanningen, sier han.
Høgskolelektor Svend Andreas Horgen ved Avdeling for Informatikk og e-læring ved HIST skal undervise i det åpne digitalkurset 'IKT i læring' til høsten. Han mener i likhet med NSO at det er et interessant supplement til den tradisjonelle undervisningen.
- Jeg tror utviklingen er utelukkende positiv for studentene. Den bidrar til nyttenkning

innenfor undervisning og læring, og kan være en pådriver for innovativ bruk av IKT i institusjonene, sier han.
Treg, men positiv
Horgen tror at flere høyere utdanningsinstitusjoner i Norge prøver seg på åpne nettstudier for å vinne erfaringer og utforske potensialet. Han sier at mange likevel stiller seg avventende.
- Man er avventende fordi det økonomiske er uavklart. Det krever en god del innsats, og man vet heller ikke om det vil slå an under norske forhold, sier Horgen.
Dette er Arne Krokan enig i. Han sier at NTNU har en positiv rektor i Grunnar Bovim, men at det ikke fins noen konkret visjon per i dag **UD**

MOOC-RAPPORTEN

- MOOC-utvalget består av representanter fra statlige institusjoner samt en rekke representanter fra høyere utdanning, blant annet Arne Krokan fra NTNU.
- IT- og teknologibedrifter i næringslivet er eksempelvis representert ved Harald Alvestrand, software engineer i Google.
- Utvalget oppfordrer til at Norge skal delta aktivt i MOOC-bølgen, og til at staten skal bevilge midler til dette over en femårsperiode (130-380 millioner årlig).

Nye studenter må satse på hotell

Scandic Hotell Lerkendal tar over Studieby Éns garanti, og tilbyr tak over hodet til nye studenter uten bolig ved studiestart. Fra neste år av kan tilbudet forsvinne.

BOLIG

TEKST: **Synne Lerhol**
FOTO: **Katinka Goffin**

Rundt 80 prosent av Trondheims nye studenter er innflyttere. Det kan være kaotisk og skummelt å starte studenttilværelsen i ny by, men de siste elleve årene har Studieby Én garantert tak over hodet til de nyankomne studentene. I mars gikk Studieby Éns styre inn for nedlegging av foreningen fra 2015. Nå er tilbudet avhengig av engasjerte aktører for å kunne fortsette.

Spent på framtiden

Prosjektleder Tove Lill Karlsen i Studieby Én etablerte ordningen for tolv år siden, og er spent på framtiden til «Tak over hodet».

– Behovet for «Tak over hodet» vil alltid være der, og det er ingen som ønsker at tjenesten skal forsvinne, sier hun.

Likevel er det fortsatt usikkert hvordan tjenesten skal løses de kommende årene, men utredningsprosessen er i gang.

– Det er en arbeidsgruppe som jobber med å ivareta Studieby Éns tjenester for framtiden, deriblant «Tak over hodet», sier hun.

Leder Anne Finstad i Velferdstinget mener nedleggelsen er uheldig, men er glad for det jobbes for å sikre tjenestene Studieby Én tilbyr.

– Trondheim er privilegert som takler flaskehalsen rundt studiestart med slike gode ordninger. Garantien er unik for vår by, sier hun.

Fra slitte sykehjem til hotell

Tidligere har de boligløse

studentene fått sengeplass på alt fra nedlagte sykehjem til forsvarsbygg. Nå sjekker de inn på nye Scandic Hotell Lerkendal. Avtalen var ikke vanskelig å få i boks, ifølge prosjektleder Karlsen.

– Avtalen med Scandic var et resultat av en e-post og noen telefonsamtaler. Hotelldirektøren hadde tenkt i de samme banene som meg, og jeg kom nesten ikke til orde. Han var veldig engasjert, sier hun.

Hotelldirektør Bjørgvin Thorsteinsson ved Scandic Lerkendal er stolt over å bidra til at ferske studenter får et godt førsteinntrykk av sin nye studieby.

– Trondheim har satset på studenter i mange år, men vi har ikke fått orden på boligproblematikken. Førsteintrykket har vært et problem, og det er noe vi følte vi kunne hjelpe med, sier han.

Thorsteinsson har tro på prosjektet, og sier det har vakt stor oppmerksomhet. Også andre hoteller i andre norske studiebyer vurderer å følge Trondheims eksempel.

– Jeg tror vi har truffet noe, sier han.

Studentverter kan bli borte

En mulig endring fra dagens ordning er tapet av studentverter. Studentvertene hjelper de nyankomne studentene med alt fra tips rundt boligjakt til informasjon om studentmiljø og treningssentre.

– Hvis Scandic tar over ordningen permanent, kan vi miste studentvertene slik ordningen er i dag, sier Karlsen.

Studentvert César Mondragón mener studentvertordningen er viktig.

FORNØYD MED SAMARBEIDET: Prosjektleder Tove Lill Karlsen ved Studieby Én og hotelldirektør Bjørgvin Thorsteinsson.

– Vi ønsker studentene velkomne til Trondheim, så de ikke føler seg så alene. De jeg har snakket med er veldig takknemmelige, sier han.

Vertene fungerer i dag som veivisere for de nye studentene, og Karlsen håper en lignende ordning vil eksistere i framtiden.

– Hvis ikke Scandic ønsker

å ta over ordningen, håper jeg at man velger en studentnær løsning. Det er viktig at studenter møter studenter, siden de vet best selv hvordan det er å være student siden de vet best hvordan det er å være student i Trondheim og ny på boligmarkedet, sier hun.

Pilotprosjekt kan bli permanent

Hotellet har overtatt hele garantien for årets «Tak over hode», og Karlsen mener at pilotprosjektet er avgjørende for framtidens organisering av tilbudet.

– Scandic er en proff aktør som kan gjøre ordningen permanent dersom alt går bra. Det betyr mye for oss, sier hun.

– Jeg har hørt flere nye studenter si at de forventer å få

mener det skal mye til før Scandic Lerkendal avvikler ordningen.

– Hvis det blir mye skader og fest, og det blir laget kvalme, kan det skade ordningen. Vi er klar over at det er fadderuke, og vi er vant til å forholde oss til julebordsgjester, men det er uheldig dersom vi må kaste ut studentene, sier han.

Det midlertidige tilbudet er et viktig rekrutteringstiltak for utdanningsinstitusjonene, mener Karlsen.

– Velger studentene NTNU eller HiST, vet de at de ikke må sove ute den første måneden,

men at de blir tatt vare på. Det er en trygghet i det, sier hun.

Dette betyr at mange av medlemmene i Studieby Én har et sterkt eierforhold til tilbudet, og bryr seg om dets framtid.

– «Tak over hodet» kommer nok til å fortsette i en eller annen form, men vi vet ikke hvilken, sier Karlsen. **UD**

Redaksjonen bemerker at César Mondragón er tidligere medarbeider i Under Dusken.

«TAK OVER HODET»

- «Tak over hodet» er Studieby Éns tilbud til studenter uten bolig
- Garantien gjelder for nye studenter ved NTNU, HiST, BI, DMMH, og Folkeuniversitetets jusavdeling
- Tilbudet gjelder fra 5. august til 3. september
- Sengeplasser tilbys fra kr 150 per natt per person
- Scandic hotell Lerkendal overtar garantien i et nytt pilotprosjekt

Kilde: Studieby Én

Hvor blir det av studentene?

Det snakkes om boligkrise for studenter over hele landet, men i Trondheim er det roligere enn på lenge.

BOLIGMARKEDET

TEKST: **Trine Selle**

Tidligere år har det vært stor pågang på hybelmarkedet i Trondheim, men i år kan det virke som det blir mye roligere. Prosjektleder Tove Lill Karlsen ved Studieby Én kan fortelle om henvendelser fra private utleiere som lur på hvor studentene blir av.

– I fjor hadde mange av utleierne ventelister på hyblene sine, men i år er det helt stille. De lur på hva som skjer, sier Karlsen.

Karlsen har en teori om at mange studenter på venteliste tror de vil få hybel de neste ukene.

– Jeg har hørt flere nye studenter si at de forventer å få

hybel på kort tid. Realiteten er at køene er større enn tilbudet, sier hun.

Usikker utvikling

Fagansvarlig Cathrine Kristiansen for marked- og eiendomsavdelingen i SiT Bolig forteller at 1989 godkjente søknader er på venteliste til deres hybler. Kun få av disse vil motta tilbud.

– Jeg har inntrykk av at mange ikke venter på studentbolig, men heller ordner selv privat. Likevel er det mye som tyder på at en del søker SiT først, sier Kristiansen.

Karlsen sier det blir interessant å se hva som skjer, hvis de som står på venteliste skal ut på hybelmarkedet.

– Jeg håper det blir et godt samsvar mellom tilbud og etterspørsel, sier Karlsen. **UD**

ÅPNER DØRENE: Hotelldirektør Bjørgvin Thorsteinsson engasjerer seg i studiebyen.

SPENT INITIATIVTAKER: Tove Lill Karlsen håper tak over hodet vil fortsette

Frisør`n, alt innen hår Klinikk Veronika, fotpleie

Studentrabatt på all behandling

Telf: 918 32 002 .

Telf: 454 90 829 .

www.frisørn.no

www.klinikkveronika.no

Det røde huset v/Bunnpris - Berg studentby.

Dybdahlsvei 3, 7051 Trondheim

Studenter mister troen på fred i Gaza

Studenter og unge i Israel og på Gaza-stripen får stadig mindre kontakt med hverandre, noe som fører til hardere fronter og dårligere fremtidsutsikter.

► KONFLIKTEN PÅ GAZA

TEKST: **Kristian Aaser**

- Dessverre er det svært lite kontakt mellom unge israelere og palestinere. Grunnen til dette er at Hamas truer de som uttrykker meninger som ikke er forenlig med deres ideologi, mener den israelske studenten Bar Gelfand.

I 2007 innførte Israel en blokade av Gaza-stripen. Gelfand forteller at det før blokaden var kontakt mellom Israel og Gaza, men at disse forbindelsene ble brutt da Israel isolerte Gaza. Tidligere eksisterte det handelsforbindelser og det ble knyttet vennskap over grensen.

Isolasjonen av Gaza og Hamas' valgseier gjorde dette umulig, sier han.

Han forklarer at valget av Hamas har skapt mange utfordringer knyttet til en eventuell forsoning, sammenlignet med tidligere, på grunn av propagandamaskineriet til Hamas.

- Hjernevasking og propaganda fører til at unge palestinere vokser opp med et hat mot jøder, sier han.

Økende støtte for militæroperasjoner i Israel

Flere spørreundersøkelser gjennomført i Israel har vist overveldende støtte for Israels inntog

på Gaza-stripen som startet i juli.

Bar Gelfand forteller at støtten til landets militæroperasjoner bare øker blant Israelerne.

- Blant israelske studenter er det merkbart at flere ønsker en defensiv militæroperasjon, sier han.

Han forteller videre at det finnes en viss uenighet om omfanget av de militære operasjonene. På tross av dette støtter et klart flertall av innbyggerne Israels rett til å forsvare seg og å beskytte sivilbefolkningen mot trusler fra Hamas.

Hamas er en terroristorganisasjon som utnytter sin egen befolkning. De utnytter sivile, inkludert kvinner og barn, som de for eksempel bruker som menneskelige skjold, sier han.

-Få løsningsrettede aktører
Stipendiat Jørgen Jensehaugen ved Institutt for Historiske Studier NTNU, bekrefter at det er stor avstand mellom unge i Israel og Palestina, og at unge fra de respektive sidene ikke ser mye til hverandre.

- Det er ingen kontakt mellom israelere og palestinere på Gaza-stripen, og svært lite på Vestbredden, sier han.

- Det er noen marginale grupper som forsøker å skape kontakt, men disse har liten gjennomslagskraft, sier han.

Likevel mener han de tvilsomme utsiktene for en varende fredsavtale først og fremst

skyldes at Israels nåværende regjering er svært høyrevridd sammenlignet med tidligere regjeringer, og at statsminister Netanyahu bare såvidt formelt støtter en tostatsløsning.

- Det finnes mer løsningsrettede aktører, men det er ikke de som sitter med makten. Det er derfor få utsikter til en varig løsning, sier Jensehaugen.

Den manglende kontakten mellom innbyggerne bidrar til at det mange ikke støtter en fredsprosess. Men en annen, viktigere årsak er ifølge Jensehaugen motstand på det politiske toppnivået.

- Unge i Israel har for eksempel få muligheter til å sette seg inn i situasjonen til mennesker i Gaza når de er i krig, sier han.

Møtes aldri

- Når bombene faller over Gaza-stripen lurar unge mennesker på hvorfor israelere på den andre siden skal få ha det bra. Hvorfor skal ikke vi ha de samme rettighetene som dem? Hvorfor skal de få reise og oppleve verden, spør Oday Almassri, tidligere palestinsk student på Gaza-stripen, nå bosatt i Norge.

Han har aldri møtt noen israelere som ikke er soldater. I følge Almassri var det også før blokaden i 2007 liten grad av kontakt mellom israelere og palestinere.

Hamas har støtte på Gaza-stripen

I Israel snakkes det om Hamas som en gruppe terrorister som representerer folket på Gaza. Oday Almassri mener at Hamas har stor støtte blant studenter på Gaza-stripen.

- På Gaza støtter man alle typer motstandsbevegelser mot Israel, inkludert Hamas, sier han.

Han forteller om en følelse av maktesløshet, og ser på handlingene Hamas gjør som helt nødvendig for å påvirke situasjonen til det bedre.

- Israel vil bombe Gaza-stripen uansett, så hvorfor skal vi ikke kunne gjengjelde, spør Almassri.

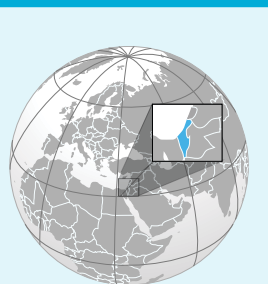
Dårlige fremtidsutsikter

Verken Gelfand eller Almassri ser positivt på fredsforhandlingene.

- I motsetning til tidligere kriger er det nå vidstrakt støtte til militære operasjoner blant befolkningen i Israel. Israelere virker generelt mer positivt innstilt til regjeringen sin enn tidligere, sier Gelfand.

Han lurar på hvordan man kan ignorere daglige rakettangrep uten å yte motstand. På Gaza-stripen finnes det heller ikke noe reelt håp om fred.

Israel starter jevnlig krig for å svekke palestinerne, og før vi blir sterke nok er det ikke håp for fred, sier Almassri. **UD**

GAZA-KRISEN 2014

• 1948 palestinere har så langt blitt drept, inkludert 1402 sivile. Israel har lidd 67 tap.

• 11,855 hjem i Gaza har blitt ødelagt eller blitt omfattende skadet så langt i konflikten.

• Minst 425 000 mennesker har blitt tvunget til å forlate sine hjem, av en befolkning på 1,7 millioner.

• Minst 373 000 barn trenger akutt og spesialisert psykososial bistand. Barn viser symptomer på stadig mer emosjonelt ubehag, som fører til sengevæting, klengende adferd til foreldrene, og mareritt.

• Omtrentlig 25 skoler har mottatt så store skader at de ikke kan brukes, og trenger omfattende restaurasjon.

kilde: UN Ocha OPT

Foto: Bar Gelfand

STUDENT: Bar Gelfand veksler mellom å være student og soldat. De fleste israelske menn er plikttet til å tjenestegjøre i det israelske forsvaret i tre år.

STEILE FRONTER: Den pågående konflikten i Gaza har siden 8. juli kostet nesten to tusen menneskeliv. Få har tro på en varig fredslosning i Midtøsten.

CC 2.0 flickr.com/Amir_Farshad_Ebrahimi

DEBATT

Under Dusken tar gjerne imot leserbrev. For å gi rom for alle, begrenses lengden på et innlegg til 3000 tegn inkludert mellomrom. Korte kommentarer og replikker begrenses til 1800 tegn.Vi forbeholder oss retten til å redigere og forkorte innlegg. Vi gjør oppmerksom på at innlegg også vil være tilgjengelige på UDs hjemmesider.

Bidrag kan sendes til debattredaktør Ingrid Bakken på: debatt@studentmediene.no

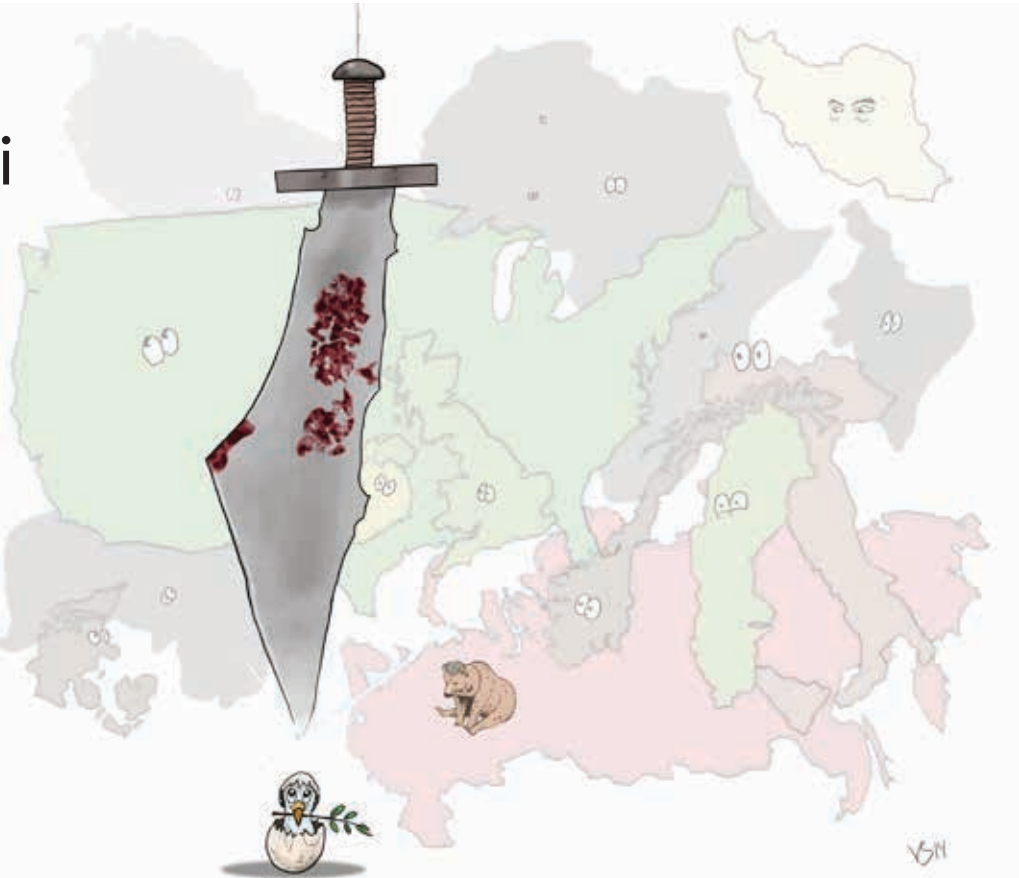
Om å ta side for ei langvarig løysing

Er krisa på Gaza eit produkt av et generasjonslangt hat mellom folkegrupper, og aldri vil kunne endre seg?

GAZA

Nora Haaland Serigstad

Etter ein måned med det israelske militæret sin operasjon «Protective edge», er det i skrivande stund våpenkvile. Ifølge FN er dødstala på Gaza over 1800, og opp til ein halv million mennesker er internt fordrivne. Det kan sjå ut til at opinionen i Noreg er i ferd med å snu. Stadig fleire er samde om at krigen heller er ein humanitær katastrofe, og ikkje eit sivilisert demokrati som forsvarar seg mot terroristar som ikkje bryr seg om liv, slik staten Israel og deira vener hevdar. På trass av at stadig fleire får kjennskap til skeivskapen i konflikten, og viser solidaritet for dei sivile ofra, er det ikkje alle som torer å ta vidare stilling. Mange tyr til nøytralitet framfor å meine noko, men korleis kan ein vere nøytral når ein ikkje har to likeverdige partar – nemleg ein okkupant og ein okkupert? Og, kanskje viktigare, kjem ein nokon veg med ein slik nøytralitet? At det israelske militæret trakk seg ut av Gaza i 2005, blir av nokre trekt fram som eit argument for at Hamas er årsaken til dei dårlege humanitære forholda på Gaza, og at det er dei som har vald å

bruke ressursar på rakettar i staden for infrastruktur, skular og helsevesen. Men kan ein verkeleg skulde Hamas for å ikkje bygge skular, når byggemateriale ikkje kjem inn til Gaza, då både Egypt og Israel gjer det svært vanskeleg, kanskje umogleg, å få dette over grensa? Ved tilbaketrekkinga i 2005 beheldt Israel kontrollen over grensene, luftrommet, kystlinja, infrastrukturen, straumen, importen og eksporten til Gaza. I seinare krigar har hus, fabrikkar og kraftverk blitt bomba av Israel, men det har aldri vore moglegheit til å bygge opp att. I denne krigen blir òg FN-skular og sjukehus gjorde til militære mål. Israel har fråteke menneska på Gaza sjølvrådetretten, avgrensa kor langt fiskarar kan røre seg til snau tre nautiske mil frå kysten, stengt grensene, gjort import og eksport nærast umogleg, og held no på å ete opp over 40 prosent av landområda til ein såkalla militær buffersone. Lite har skjedd for å forbetre situasjonen sidan våpenkvila etter førre krig i 2012, og at menneske tyr til ekstremisme under slike forhold, er forståeleg, om enn ikkje mogleg å forsvare. Hamas er slik eit produkt av den israelske blokaden av Gaza, og det er ikkje bombing og forverring av humanitære forhold på Gaza som kjem til å svekke Hamas. Nokre meiner at heile konflikta i botn og grunn er ein stammekonflikt, og at så lenge folk tek side i

konflikten vil det berre fortsetje. Men det handlar ikkje i hovudsak om å ta side med anten palestinarane eller israelarane. På same måte som det i Sør-Afrika ikkje handla om å ta side med dei svarte mot dei kvite for å oppheve apartheid. Det handlar om å kjempe for menneske sin rett til å råde over egne liv, sin rett til å ikkje bli fengsla utan dom, sin rett til utdanning og helsehjelp. Det palestinarane fyrst og fremst manglar er rettar. Ei våpenkvile trengst, men ein må òg leggje press på staten Israel til å oppheve blokaden av Gaza og okkupasjonen av vestbredden, og slik tillate palestinarane dei same rettane som dei tillèt sitt eige folk. Det er enkelt å fordømme drap på sivile, det er vanskelegare å opne augene for den meir komplekse situasjonen som er årsak til den akutte krisa. For at menneska som lever her skal få varig fred, må ein ta tak i årsaksforholda, og leggje press på den sterkaste parten. Nøytralitet vil berre tillate den sterkaste parten å fortsetje og dure på med sin diskriminerande politikk, og vil ikkje føre til nokon løysing.

Onsdag 27. august frå klokka syv er det solidaritetskonsert for Gaza på Samfundet i Trondheim. Initiativtakar er vennskapsforeininga Trondheim-Ramallah og pengane går til protesteverkstaden i Gaza. Sett av kvelden, og vis din solidaritet!

Nytt semester, fortsatt boligmangel

BOLIGMANGEL

Anne Finstad
Leder i Velferdstinget

Det er semesterstart igjen og Studieby Én sikrer studentene et sted å bo når de kommer til byen. Prosjektet *Tak over hodet* har i elleve år tatt i mot studenter som mangler bosted. I år har Tak over hodet tatt inn på det nyeste hotellet i byen, Scandic Lerkendal. Her får studenter som ikke har funnet husrom et sted å bo fram til 3. september. Allerede er det over 100 studenter som har booket seg inn på hotellet, og det forventes at flere dukker opp etter hvert. Tidligere år har over 200 studenter benyttet seg av tilbudet, og dette har utgjort cirka 2500 gjestedøgn gjennom *Tak over hodet* i løpet av semesterstart.

For studentene som står uten et sted å bo ved semesterstart, er *Tak over hodet* et fantastisk tilbud. Utfordringene på leiemarkedet for studentene i Trondheim er allikevel mange. Den nye studentboligundersøkelsen fra NSO viser at Studentskipnaden i Trondheim (SiT) kan huse

«I en verden som prioriterer forsvar foran utdanning, sitter vi igjen med smarte bomber og dumme unger.»

Anne Kath Hørland

14,32 prosent av byens studenter. SiT har som de fleste andre samskipnadene et mål om 20 prosent dekningsgrad. Når 80 prosent av studentene i Trondheim er tilflyttere, er det viktig å jobbe både lokalt og nasjonalt for å sørge for at SiT får mulighet til å bygge flere studentboliger. Til våren skal SiT gjennomføre prosjektet *Tun og Tårn*, som gir om lag 400 nye hybelenheter. Dette blir likevel bare en dråpe i havet. Med en studentvekst som er større enn tildelingen av midler for bygging av studenthybler, er det ikke overraskende at studentene bruker opp mot 74 prosent av inntektene sine på husleie.

Med dagens regelverk kan SiT få statsstøtte på 300 000 kroner per hybelenhet de produserer som koster rundt 800 000 kroner. De resterende 500 000 av regningen går til studentene i form av husleien SiT tar. Hvis hybelenhetene koster mer, får ikke SiT støtte fra staten. På det private markedet er det svært lite kontroll på bokvalitet, og utleierne kan øke leien med bakgrunn i etterspørselen. Dette er lite gunstig, ikke bare for studentene, men for alle leietakere. Velferdstinget krever at det må bygges flere hybler, og at tilskuddet fra staten må økes umiddelbart.

STUDENTKVITTER

Under Dusken følger Trondheims studentliv på Twitter.

Følg oss på twitter.com/underdusken

Lærerstreik før skolestart betyr i praksis ingenting annet enn at kaffekoppene blir byttet ut med utepils.

@**PastorSprut**

Nettlesaren har byrja å foreslå samordnaopptak.no istadenfor samfundet.no. Erna må gå!

@**katslap**

Idé: Hvis du _ikke_ sender inn søknad til Samordna opptak, havner du by default på Økonomi- og administrasjonstudiet på din lokale høyskole.

@**jorgaarst**

Først Øya og så fadderuke. De neste to ukene blir en prøvelse for leveren og selvspekten min.

@**betenkelig**

Oj. Hi lakt på mæ! Haha:P da mån værtfall spreng rundt i fadderuka fer å jør opp fer ailt toile ein hi putta ti kråppen :/

@**kminsaas**

Er det sosialt akseptert å boikotte fadderuka fordi jeg generelt hater mennesker?

@**HenriSjoflot**

Ny student? Nervøs for fadderuka? Tips: Når du kommer på vors, åpne med “ære herre er party?”, og motta high-fives og respekt umiddelbart.

@**MrAdrimann**

Ene fyren som jobber på big bite på trondheim tok likner på protago-nisten i pokemon black 2

@**tidsridder**

Stor takk til NSB og AtB som gjør det å reise rundt i Trondheim i helgene, når man ikke er kjent, til et helt fantastisk knotete puslespill.

@**Dadaph**

“Trondheim Play presenterer Trønderrockens største helter samlet.”

Takk for advarselen. Er det lov å håpe at Trondheim bare synker

@**geirbaregir**

Liker dårlig folk som slenger ut kritikk uten å

@**Kfullu**

Student på deltid

Lav studiestøtte og høye boutgifter tvinger seks av ti studenter ut i arbeid ved siden av studiene.

Det kan fort bli en dårlig investering.

TEKST: Fredrik Schjefstad FOTO: Katinka Goffin

DYRE SKOLEPENGES: Simon Værnes (19) jobber deltid bak kassa på 7-Eleven. Skolepengene på BI kommer kommer til å ta mye av studiestøtten.

Selv med jobb så skal det ikke mye til før budsjettet sprekker. Da hender det jeg må be om penger hjemmefra

SIRI SÆTERSTAD (22)
Student

Det er klart for vaktskifte på 7-Eleven på Singsaker. En student går ut, en annen student kommer inn. Siri Sæterstad (22) er småsyk og kunne holdt seg hjemme i kveld, men hun trenger pengene. Sæterstad studerer bioteknologi ved NTNU, og skal starte på andreåret denne høsten.

- Er det mulig å være heltidsstudent?
- Det er ikke mulig uten hjelp på noe vis. Det går ikke rundt, sier hun.

BUDSJETTSPREKK. 11.000 unge mennesker har ankommet Trondheim for å studere mot en bedre framtid. Mange av dem blir nødt til å bruke mer tid på å jobbe og mindre tid på lesesalen enn de kanskje hadde sett for seg.

Sæterstad bodde dyrt i fjor, 6 500 kroner for en hybel i et kollektiv. Etter at husleien var betalt, hadde hun 600 kroner igjen fra studiestøtten til å leve av, resten av måneden.

- Nå bor jeg billigere, men selv med jobb så skal det ikke mye til før budsjettet sprekker. Da hender det jeg må be om penger hjemme fra Nordland, sier hun.

Sæterstad avløser Simon Værnes (19), som er i gang med å gjøre opp kassa. Han har hatt et friår, og jobbet mye. Nå ser han fram til fadderuke og studentlivet på BI.

- Trives du i jobben?
- Det er ikke så spennende jobb, men jeg har en flink sjef som tar vare på mine ønsker. Den fleksibiliteten er viktig, nå som jeg starter med studiene,

sier han.

Værnes er fra Trondheim, og bor hjemme hos familien hvor han hjelper til med husleien. Selv med lave boutgifter er det nødvendig å jobbe også nå som studiet starter.

- Skolepengene på BI tar det meste av studiestøtten, og så må jo regninger betales, sier Værnes.

KNUST IDYLL.

- Det er ikke mulig å være student på heltid. På grunn av høy husleie og lav studiestøtte, tvinges mange ut i deltidsjobb ved siden av heltidsstudiet. Vi frykter at arbeidsmengden går ut over studiekvaliteten, sier leder Anders Kvernmo Langset i Norsk Studentorganisasjon (NSO).

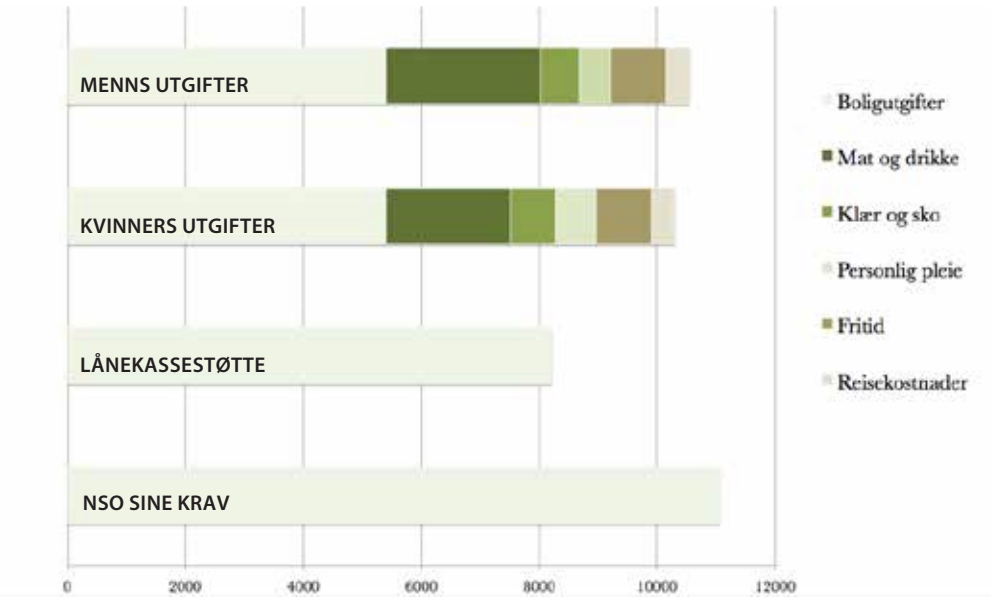
Langset er travel om dagen, han får mange henvendelser fra studenter rundt studiestart. Langset mener at mange har et feilaktig idyllisk bilde av sin egen studietid - flesteparten er i realiteten deltidsstudenter.

Ifølge Levekårsundersøkelsen for studenter (SSB, 2010) var realverdien av støtten fra Lånekassen større i 2005 enn i 2010. Den samme undersøkelsen viser at fire av ti studenter får i gjennomsnitt 14 400 kroner i økonomisk støtte fra foreldre hvert år til å dekke løpende utgifter som mat og husleie. 28 prosent får hjelp fra familien til å dekke andre utgifter, i gjennomsnitt 10 100 kroner.

NSO frykter dette kan føre med seg et klaseskille for norsk utdanning.

- Du vil få bedre tid til studiene dersom du får hjelp

Misforhold mellom utgifter og inntekter

Tall pr. måned. Utgifter til f.eks. pensum kommer i tillegg. Støtten fra Lånekassen er regnet som årlig maksimalbeløp delt på 12 måneder. Kilder: «Referansebudsjett for forbruksutgifter», Statens institutt for forbruksforskning 2014/«Studenters inntekt, økonomi og boutgifter», SSB 2012/ATB/Lånekassen/Nav)

hjemmefra. Vi frykter det utvikler seg til at noen får et fortrinn, bare fordi man er fra en mer velstående familie. Dette strider mot Lånekassens funksjon, som en grunnpilar til lik utdanning for alle, sier Langset.

Vi frykter at arbeidsmengden går ut over studiekvaliteten

ANDERS KVERNMO LANGSET
Leder i Norsk Studentorganisasjon

KREVER MER PENGES. Fra statsbudsjettet for 2015 ønsker han seg mer penger, fra Lånekassen, til studentene.

- NSO krever at studiestøtten øker til 1,5 G, fordelt på 11 måneder, sier Langset.

1,5 G, folketrygdens grunnbeløp, tilsvarer 132 555 kroner i året. Ettersom studiestøtten ikke har økt i takt med hverken lønnsveksten eller boutgiftene, går i dag 74 prosent av studiestøtten til bolig.

- Norske studenter opplever en større boligkrise enn noen gang. I Sør-Trøndelag er 90 prosent av studentene innflyttere, og mange sliter voldsomt med å få bolig til en pris de kan betale, sier Langset. Studentboligene gjør det mulig å bo til en rimeligere

penge, men med en synkende nasjonal dekningsgrad på 14 prosent tvinges mange ut i det private markedet. I tillegg til økt støttebeløp fra Lånekassen, krever organisasjonen at det bygges minimum 3 000 nye studentboliger hvert år for å nå målet om 20 prosents dekningsgrad. I dag mangler 14 690 studentboliger for å oppnå NSOs mål.

- At så mye av studentenes inntekt forsvinner rett i boutgifter er veldig mye, og skaper stor usikkerhet blant studentene. Løsningen er flere studentboliger. En satsning på studentboliger er en satsning på tid til å være student, fortsetter Langset.

57 KRONER TIMEN. For Nina (22) ble jobben som servitør uten arbeidskontrakt en lærerik lekse. Uten særlig relevant jobberfaring godtok hun en muntlig avtale med en familiedrevet restaurant i Trondheim.

- Etter syvtimers arbeidsdag og flere hundre kroner i tips ble jeg sendt hjem med 400 kroner kontant i svart betaling. Tipsen beholdt eieren selv, sier Nina, som ikke vil stå med fullt navn på grunn av det ulovlige arbeidet.
- Jeg trengte pengene sårt, og jobbet der i tre uker. Det var slitsomt og jeg følte det ikke var verdt det til slutt.
- For 17. mai ble Nina tilbudt å jobbe på nasjonal-dagen. På en av restaurantbransjens travleste dager håpet hun på en real forhøyning i lønnen, men da hun bare ble lovt 500 kroner, valgte hun å gå fra stedet.
- Det var selvspekten min som gjorde at jeg fikk

Anbefaler arbeidskontrakt

Regiondirektør Stig Magnar Løvås i Arbeidstilsynet Midt-Norge møter mange unge arbeidstakere som mangler arbeidskontrakt.

- Det er arbeidsgiverens plikt at det skrives kontrakt. En arbeidskontrakt bidrar til å sikre grunnleggende rettigheter og et trygt arbeidsmiljø, sier Løvås.
- Unge arbeidstakere er mest utsatt for ulykker, og arbeidskontrakten er viktig for å forebygge dette.
- Manglende kunnskap om hvilke rettigheter man har, vil, sammen med behovet for inntekt i studietiden, kunne gjøre at man takker ja til oppgaver og stillinger hvor det ikke er ordnede forhold, forteller Løvås.

UFORSVARLIG ARBEIDSBELASTNING. Funn fra tilsyn i Trondheim viser at det kan skorte på opplæringen. Særlig på gatekjøkken og bensinstasjoner kan opplæringen i hvordan man bruker kjøkkenutstyr være mangelfull.

- En generell utfordring for studenter kan nok være omfanget av arbeidet de tar på seg. Hvis de tar på seg deltidsjobber for flere arbeidsgivere vil det ikke være én arbeidsgiver som passer på at arbeidsbelastningen er forsvarlig. Og for studenter kommer jo studiearbeidet i tillegg, sier Løvås.

ARBEIDSKONTRAKTEN

- Skal blant annet inneholde:
- Hva arbeidstaker skal gjøre
 - Hva arbeidstaker får betalt, og ikke betalt for å gjøre
 - Arbeidstid
 - Når arbeidstaker får utbetalt lønn

Kilde: Arbeidstilsynet

Leder Anders Kvernmo Langset i NSO. FOTO: NSO

REGIONDIREKTØR: Solveig Finboe i Manpower
FOTO: Manpower

nok. Og uten kontrakt var det restauranteieren, og ikke meg, som tapte på at jeg gikk derfra, sier Nina, som i sommer har jobbet som verver for å dekke boutgiftene.

Nå som studiene starter opp igjen, vil hun trappe ned arbeidet.

– Jeg håper jeg er heldig med timeplanen slik at jeg kan jobbe et par dager i uken, hvis ikke vil jeg gå glipp av noen forelesninger hver uke. Det er ikke sikkert det er en god investering heller, tror Nina.

ATTRAKTIVE JOBBSØKERE. Etter en rolig sommer myldrer det nå på søkermottaket hos bemaningselskapet Manpower. Regiondirektør Solveig Finboe i Midt- og Nord-Norge sier at de prøver å finne en relevant kombinasjon mellom jobb og studier for jobbsøkende studenter, slik at de får relevant arbeids- erfaring i deltidsjobben.

– I oppvekst- og barnehagesektoren har hele 85 prosent av studentene jobb som er studierelevant. I bank og finans er 20 prosent av vikarene studenter, sier hun.

I følge Finboe finner arbeidsgiverne studenter ofte som mer attraktive enn øvrige arbeidssøkere.

– Studenter er ressurssterke, og har rykte på seg for å ha stor kapasitet, sier Finboe.

Hun tror jobb ved siden av studiet kan være positivt.

– De fleste har godt av å jobbe i studietiden. Kanskje noen klarer seg uten jobb med hjelp fra foreldrene under studietiden, men når den er over og man skal ut i arbeidslivet er det viktig lærdom å ha jobberfaring, sier Finboe.

Hos Manpower ønsker de flere søkere, og har hatt en økning i antall jobber.

– Jeg tror fleksibiliteten vi leverer er attraktiv for både studenter og arbeidsgivere, sier Finboe.

GÅR IKKE RUNDT: Siri Sæterstad mener det er umulig å være heltidsstudent uten hjelp.

De fleste har godt av å jobbe i studietiden

SOLVEIG FINBOE

Regiondirektør i Manpower

ØKER STUDIESTØTTEN. Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen sier i en kort kommentar til Under Dusken at han er enig med NSO om at landet trenger flere studentboliger. Han lover også å øke studiestøtten.

– Vi vil øke studiestøtten mer enn prisstigningen, noe vi gjorde i år, sier Isaksen.

Mer vil han ikke si inntil statsbudsjettet for neste år kommer senere i høst.

Værnes bak kassa på 7-Eleven tror at en eventuell økning av studielånet kan slå begge veier, med tanke på at man går ut i forskjellige jobber med forskjellige lønninger.

– De som flytter til et nytt fylke for å studere har sikkert ikke noe imot en økning, men det blir jo desto mer å betale ned etter endt studietid, som kan være enkelt for noen og vanskelig for andre, sier han.

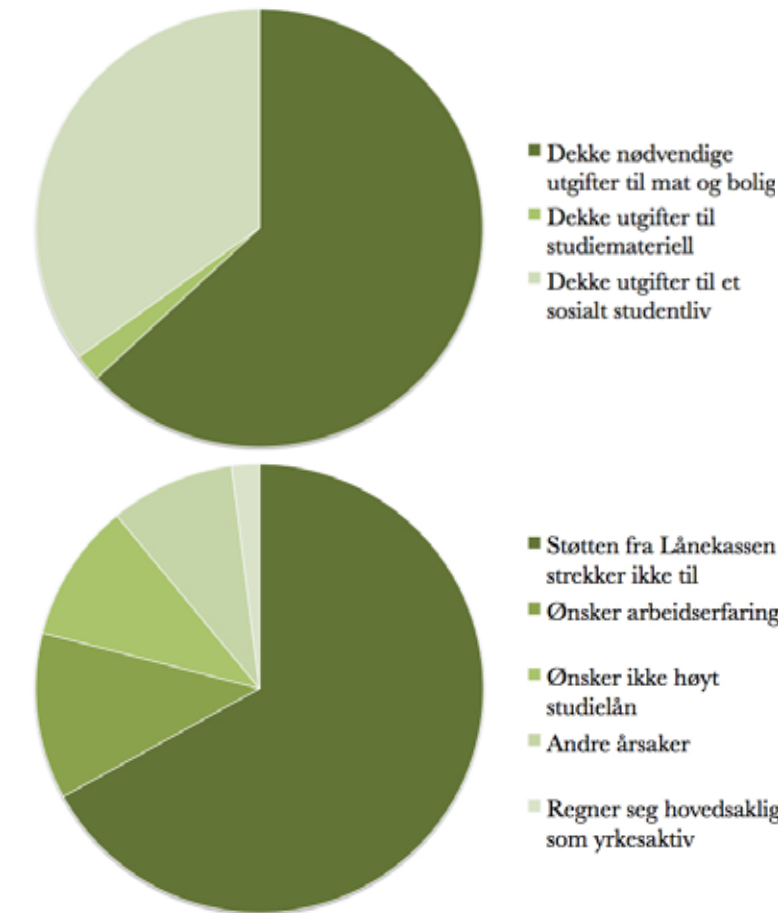
Sæterstad synes støtten burde økes, og utbetales i mer enn ti måneder. Med dagens system kommer siste utbetaling i midten av mai.

– Det er jo ikke akkurat uvanlig at studenter har eksamener i juni. Mange, som meg, har jo ettårskontrakter, og husleien må betales også om sommeren. Selv om lånet etter studiene ville økt, syns jeg absolutt det er verdt det. **UD**

RÅDGIVER Rune Bugten i LO. FOTO: Silje Krager

Derfor jobber heltidsstudenter

Kilde: Levekårsundersøkelsen for studenter, SSB 2010

- Utnyttes i arbeidslivet

I Studentundersøkelsen 2014 svarte halvparten av de spurte at de hadde for mye å gjøre på jobb

– Selv om det er god kutyme å la servitørene få beholde egen tips, er det ingen regler på det. I Norge finnes det ingen lovbestemt minstelønn, da disse fastsettes i tariffavtaler. Det betyr at studenter i realiteten kan bli betalt en krone på de arbeidsplasser som ikke har tariffavtale, sier rådgiver Rune Bugten for Landsorganisasjonens (LO) student- og elevmedlemsskap.

Bugten mener at unge arbeidstakere står i fare for å bli utnyttet i arbeidslivet. – Unge folk har mindre erfaring og kunnskap om regler og avtaler i arbeidslivet, og står derfor ovenfor en større risiko for å bli utnyttet, sier Bugten.

BRYTER ARBEIDSTIDSBESTEMMELSER. 83 prosent av studentene har sommerjobb, og hvert år er LOs sommerpatrulje ute og besøker arbeidsplasser. Brudd på arbeids- tidsbestemmelser utgjør halvparten av de bruddene de ser.

– Studenter kan være redd for å stille krav, og blir fort bekymret for å ikke få jobb neste gang om de sier nei til vakter, sier Bugten.

En ny tendens blant bruddene handler om personvern. LOs sommerpatrulje fikk blant annet en henvendelse fra en ansatt ved en bensinstasjon hvor sjefen drev med ulovlig over- våkning av de ansatte.

– Den ansatte fikk en sms fra sjefen om at det var på tide å snu pølsa. Dette er selvsagt ubehagelig, men også sterkt i strid med lovverket, sier Bugten.

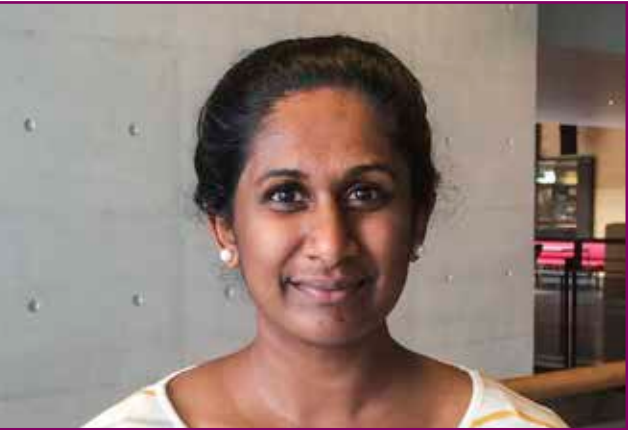
UNNGÅ SVART ARBEID. De beste rådene Bugten vil gi til nyankomne studenter som også skal ut i arbeid er at de organiserer seg og unngår svart arbeid.

– Skattemyndighetene går kun etter den som ikke har betalt skatt, og det er deg som arbeidstaker. Det er arbeidstakerens plikt å se til at man gjør det. Ikke bare unndrar man økonomien og fellesskapet, men man skaper også store problemer for seg selv dersom det blir oppdaget, sier Bugten. **UD**

Tre på campus: GÅR DELTIDSJOBBen UTOVER STUDIENE?

TEKST: Anette Sivertstøl FOTO: Hanna Christin Lurfaldet

ARANI MAHENDRAN (26)
Studerer medisin

Jeg sluttet å jobbe forrige semester, for det tok for mye av studietiden min. Jeg jobbet først som pleiehjelper, og så som sykepleier, som var relevant for studiene.

ANDERS KONRADSEN (24)
Studerer petroleumsteknologi

Nei, egentlig ikke. Jeg jobber som vokter på NTNU. Det er en veldig fleksibel jobb hvor jeg kan velge vaktene selv.

BENDIK DERAAS (20)
Studerer informatikk

Jeg jobbet som tilkallingshjelp i en matvarebutikk, og jobben gikk utover studiene mine. Det tok for mye av fritiden min, og når jeg ikke hadde fritid, mistet jeg motivasjonen til å jobbe med skole.

GUILTY PLEASURE: Etter tre år med verv i Lørdagskomiteen har samfundtleiaren oppdaga mykje ny musikk, og er småflau over å like Veronica Maggio.

Kongen av digresjonar

Kvardagen startar ved første forelesing, og sluttar når ølen er tom. I mellomtida har Studentersamfundets nye leiar mange tankar i hovudet.

TEKST: Sofie Sætre FOTO: Katinka Goffin

PER FRIDTJOF LARSEN

- Født i 1990
- Frå Nøtterøy i Vestfold
- Studerar sivilingeniør, bygg og miljøteknikk
- Tidlegare leiar for Lørdagskomiteen
- Overtok leiarvervet ved Samfundet 17. mai 2014

«Har du tid til eit intervju med Under Dusken neste veke?», sendte vi i ein sms. «Eg er på Samfundet kvar dag framover, så har generelt tid når som helst», svarte den nyvalte leiaren av Samfundet, Per Fridtjof Larssen. Etter å hatt verv i Lørdagskomiteen i tre år, har det sjeldan gått ein dag utan at han er på «Huset». No blir det fjerde året Larssen tek på seg eit frivillig verv. – Altså, livet mitt består av studier og Samfundet. Det har blitt sånn dei siste åra. Men eg vil ikkje forandre på det.

DRIKK FOR MYKJE ØL. Dette blir det fjerde året Larssen tek på seg eit frivillig verv. Han er også på sitt fjerde år i studieløpet. Etter planen skal han vere ferdig med ei sivilingeniørgrad i bygg og miljøteknikk om to år. Til normert tid, altså. Å kombinere eit så stort verv med ei tung studieretning, ser Larssen på som «relativt uproblematisk».

I løpet av ei vanleg vekedag er den opphavlege planen å vakne til første forelesing. Men ting går ikkje alltid som planlagt. – Det har skjedd nokre gongar at eg pluteleg ikkje har fått med meg dei tolv siste forelesingane, så då er det rett på lesesalen og gjere dei obligatoriske øvingane.

Heime på eigen hybel er han først etter det siste møtet er ferdig rundt klokka 22. Eller som han sjølv påpeikar: «Litt for ofte er eg heime etter den siste ølen er drukke opp». I studiekvardagen har alkohol ein sentral plass i mykje av det sosiale som skjer, men å prøve å forandre på drikkemiljøet på Samfundet er ikkje noko Larssen vil benytte leiarposisjonen sin til. Og det er rett og slett fordi han drikk for mykje sjølv til å rette ut peikefingeren. – Eg føler ikkje at eg er den rette talsmannen for det. Eg kan ikkje stå og sei at folk må skjerpe seg, når eg innerst inne veit at eg ikkje kjem til å gjere det sjølv.

MANGE MEININGAR OM MEININGAR. – Så kva er det du vil engasjere deg for framover? – Eg vil at studentar skal ha fleire meningar, og stå for dei. Eg veit at fleire av dei som stemte på meg under valet var einig om at studentar må vise at dei er samfunnsengasjerte. Det er så lett å bli nøytral, og sjå dei positive og negative sidene med alt. Då blir ein liksom apatisk til alt.

Larssen brenn tydeleg for akkurat dette temaet, og forsett ein lang tale, om meningar og slikt. – Ein skal aldri forfekte perspektiva i noko, men

om ein brukar det til ei unnskylding for å ha eigne meiningar, så blir det ei unnskyldning. Gir det meining, spør han og ser opp.

Han forklarar at slike utsegn virkar fornuftige i hovudet, men på vegen mot poenget tek han ein ny veg, og endar opp ein heilt anna plass.

«Det skjer ofte det der», seier han. At han ikkje får sagt det han har planlagt. På spørsmål om korleis det var å sitje som kandidat under utspørjinga til leiarvalet, seier han at det var som ein eksamen.

– Du veit når du sitt på eksamen og byrjar på eit avsnitt der du eigentleg veit kva du skal fram til, så pluteleg har du skrive om noko heilt anna?

Eg vil ikkje bli framstilt som ein gærning som prøvar å overbevise alle om å slutte å ete kjøtt

PER FRIDTJOF LARSEN
Leder av Studentersamfundet

FEMININE FØLELSAR. Når han kjem inn på temaet konserter og musikk har han så mykje som skulle blitt sagt, at det går litt i surr. Etter tre år i Lørdagskomiteen har han oppdaga mykje nytt, og akkurat no er det Arcade Fire som er høgst prioritert på spelelista.

– Kva høyrer du på som du helst ikkje pratar høgt om? – Eg har problem med å sei at eg har nokon «guilty pleasures» når det kjem til musikk. For på eit eller anna punkt likar ein den musikken også. Men for min del går det meir på at eg kanskje ikkje er målgruppa til artisten som eg er litt flau over å like.

Artisten han snakkar om no er Veronica Maggio. – Ho er brutalt ærleg, trist, og veldig glad. Musikken er bra, men så er den også veldig feminin. Og dermed ikkje retta mot meg. Men hallo, følelsar er ein kjønnsnøytral ting, og musikk er jo følelsar, påstår han.

Så tenkjer han over sitt eige utsegn, og nikkar nøgd.

INGEN GAL VEGETARIANAR. Telefonen ringar med jamne mellomrom, og han svarar blidt at han er oppteken, og rådar vedkomande til å spør nokre

Kjøtt mot kjøtt

Riv av t-skjorten, hopp opp i kjølevaredisken og bad blant iskalde erteposer og fiskegratenger. Årets varme sommer har vekket noe langt mer synlig enn nett-troll og tørre bekker.

TEKST : Martin Søby ILLUSTRASJON: Christian Høkaas

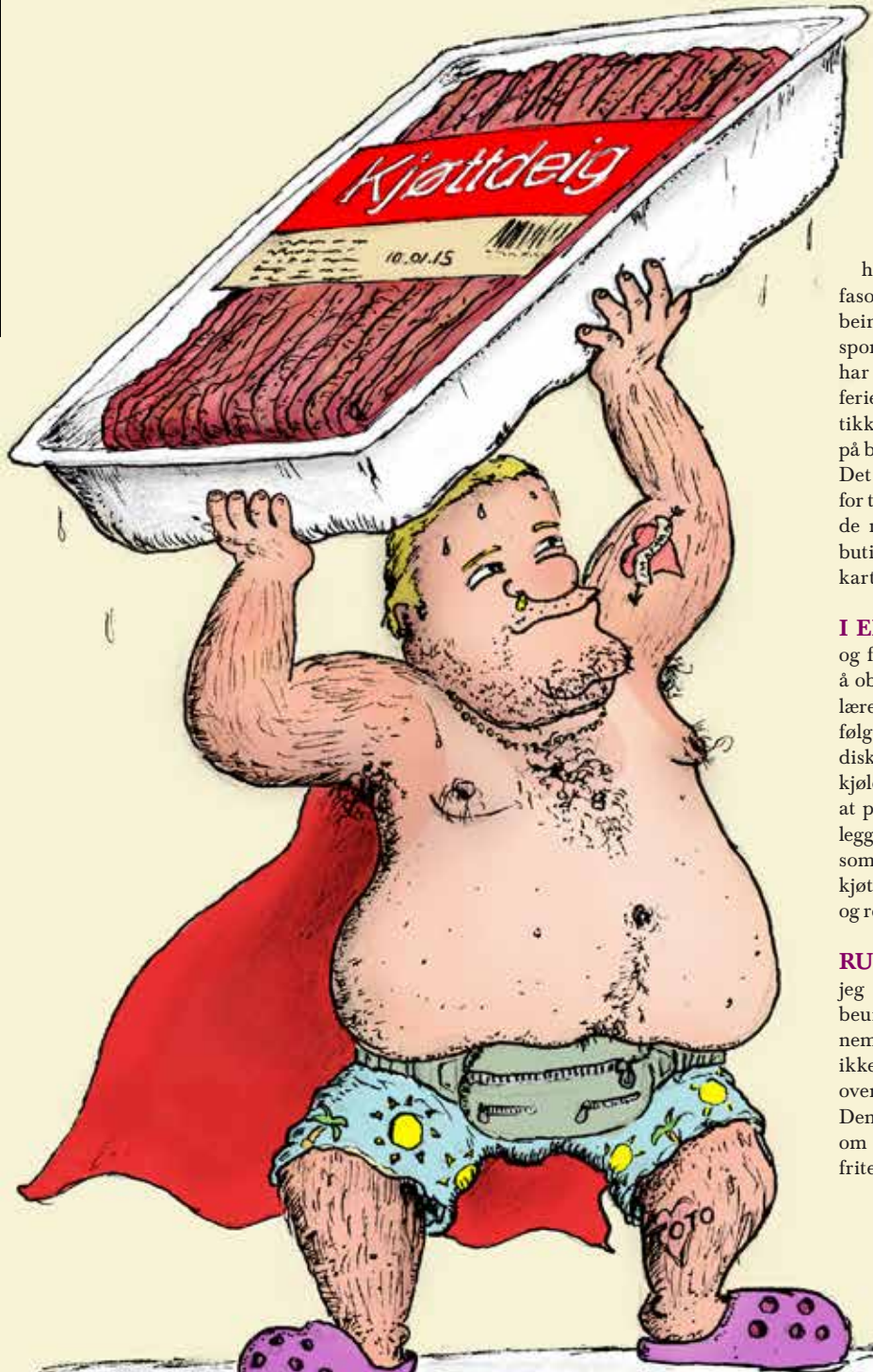
EN VARM SOMMER-KVELD, idet skyvedørene til butikken igjen åpnes kan jeg tydelig høre en nese som drar opp to kubikk med snerk fra halsen som spyttes ut, og etterlater et krater av en snørrklyse rett ved inngangen. Det er han. Fyren med den sprekeste onepacken i NATO! Kun iført shorts og crocs. Han har jobbet hardt og lenge for fasongen. Flere år med lutefisk og beinharde grillsesonger har satt sine spor under den solbrune huden som har følt Mallorcas strender en vinterferie for mye. Denne vandrende estetikken har krøpet ut av hulen og skal på butikken for å handle inn til helga. Det er kun de beste varene som står for tur. Som isopor mot glass gnukker de mørkeblå crocsene seg bortover butikkgulvet en hvilepuls verdig, og kartlegger avstanden til kjøttdisken.

I EN SLAGS HYBRID av sjokk og fascinasjon klarer jeg ikke slutte å observere mannen. De mest populære varene om sommeren ligger selvfølgelig mest upraktisk til. Når kjøtt-disken er nådd lener han seg over alle kjølevarene og bryr seg fint lite om at planeten under brystkassen hans legger seg oppå det andre av kjøttvarer som ligger klemt under. Kjøtt mot kjøtt er et faktum, mens han ligger og roter rundt etter de beste stykkene.

RUMPETASKE! En ny detalj jeg finner mens hodet mitt stirrer beundringsfylt på mannen. Et kjennemerke hos flere eldre menn som ikke velger å ha på seg plagg på overkroppen en varm sommerdag. Denne lille tasken av ull, gjerne pung om du vil, anses av denne gruppen fritenkere som det rettmessige plagg.

Spenningen eksploderer til et elektrisk nivå idet han lener seg bakover etter å ha funnet et godt kjøttstykke, og beveger hånden mot tasken hvor han drar glidelåsen sakte til siden. Hva ligger der? Hva er det han henter fram? Er det dette som er terrortrusselen Norge har ventet på? Neida, en snyte-fille! Det runger i hele butikken når han gjentar suksessen fra inngangspartiet og drar på med nye mengder hodesaft mens han står godt plassert over resten av kjøttvaredisken. Det hele avsluttes med et crescendo av et nys som befester hans territorium på butikken, lik en ukastret hannkatt.

JEG FØLERMEG MAKTESLØS. Avmakten tar overhånd og fyller hodet mitt med tvil. Hvilket vesen er det jeg har blitt? Mennesket er jo vakkert, uansett form eller fasong. Har jeg blitt en del av det kroppsfixserte samfunnet? Jeg overveldes av spørsmål og kritikk som setter et kritisk søkelys på min egen eksistens. Jeg får lyst til å rive av meg t-skjorten og hoppe opp i kjølevaredisken, bade rundt blant iskalde erteposer og fiskegratenger. For det er nettopp det denne mannen gir meg inspirasjon til å gjøre. I bunn og grunn er mannen en helt, som frigir seg totalt fra samfunnets regler og sosiale normer, hvor han oppfører seg helt etter egne regler og retningslinjer. En slags komfortjunkie, som lever et rockestjerneliv mellom dørstokken og kjøttvaredisken. Kanskje det nettopp er sånne menn landet trenger når russerne kommer?

BONUS: Larssen er absolutt ikke lei av å skrive det på cv'en. Det blir berre ein bonus.

andre. Har han har dårleg tid? Han ristar entusiastisk på hovudet, og seier at det framleis er ein time igjen til middag, og den er også nokså fleksibel.

– Det blir ofte mat på Samfundet, enten frå Sesam, Pizzabakeren, eller Lyche. Eg har veldig lite ansvar for min eigen mat, når eg tenkjer etter, seier han, og legg til at det dessverre skjer at middagen består av eit kakestykke på Edgar og ei øl.

Og apropos digresjonar, utifrå middagsut-segnet byrjar han å prate ein halvtime om at han er vegetarianar.

– Eg har vore vegetarianar i to år no, og sjølv sagt er det en grunn til det. Eg har mange meiningar om det å være vegetarianar seier han, og ler.

– Nei da, eg vil ikkje bli framstilt som ein gærning som prøvar å overbevise alle om å slutte å ete kjøtt. Det er eit veldig personleg val, og det er både på grunn av miljøet, og det etiske. No har vi kome til det punktet at mat og dyr ikkje er det same eingong. No er ikkje biff lenger ei ku. Biff er som eit eple, berre mykje dyrare. Og det vert feil, fastslår han.

BONUS. Å kunne skrive på CV-en at ein har jobba eitt år som leiar for Studentarsamfundet i Trondheim kan umogleg være negativt. Likevel er Larssen veldig oppteken av at ein skal ta på seg frivillege verv for å tilføre studietida si noko ekstra morosamt.

– Eg meiner at dei som tek på seg verv på Samfundet er engasjerte til å gjøre det beste for «Huset». For at alt skal gå rundt på best mogleg måte,

må dei frivillege være innforstått med dette. Ein skal ikkje ta på seg ein slik jobb berre for å nyte godene etter at vervet er avslutta. Det er ein tanke eg prøvar å formidle til flest mogleg, fortel han engasjert.

– *Kvifor trivst du så godt på «Huset»?*
– Eg har vore meir her enn heime dei tre siste åra. Det er her eg her, stort sett kvar dag. Så det er her omgangskretsen min er. Det er ikkje berre jobb, det er for det sosiale også. Eg jobbar, festar og pratar med dei same folka. Det er fint.

Eg vil at studentar skal ha fleire meiningar, og stå for dei

PER FRIDTJOF LARSEN
Leder av Studentersamfundet

Når han først har litt fritid, er det konsertar, øldrik-king og sosialisering som helst står på dagsplanen.

– Tidlegare spelte eg handball, og var flink til å trene. Det blir ikkje like mykje av det no, for å sei det sånn. Objektivt sett kan det virke litt trist at eg brukar så mykje tid på vervet, men eg kjennar meg sjølv godt nok til å vite at eg trivst.

Larssen har tidlegare vore funksjonær på Samfundet i to år. Men denne karen er absolutt

ikkje ferdig.

– Eg føler at det framleis er ting eg kan bidra med. Eg vil gjere noko bra for huset. Alle verv bidreg jo i ein eller anna grad, men eg vil helst vere engasjert der det er mykje som skjer. Det hadde vel vore rart å trappe ned på kor involverte ein er? Men det hadde vel gitt meir meining, spør han funderande, og legg til at «nei, eg er rett og slett ikkje ferdig enno.»

– **SPØR IGJEN NESTE ÅR.** Stresset og dei mange oppgåvene som ligg framfor Larssen ser ikkje til å skremme han nemneverdig.

– Alt er fint om dagen. Til trass for at det er varmt ute, og spesielt varmt på Samfundet. Men det er det einaste eg vil klage på. No byrjar folk å komme tilbake til byen, alle er glade i kvarandre, og det er program-veke. Det betyr mykje jobbing, men så feirar vi også at sommaren er på hell, og kvardagen skal byrja igjen.

Tida har gått fort, og plutselig brakar dagens første torden over høgskuleparken. Men før regnet høljar ned, har han tid til eit siste spørsmål.

– *Etter det neste året er du vel klar til å roe ned på engasjementet?*

– Sånn som eg ser det no, så er svaret nei. Men du kan spør meg igjen om eitt år. Då er det godt mogleg du får eit anna svar. **UD**

Lederen av Studentersamfundet har en fast spalte i hver utgave av Under Dusken. Les Per Fridtjof Larssens første innlegg på side 31.

Foto: Trevor White

KLOKT KOSTYME: Amerikaneren har kledd seg ut, delvis for at det gjør det enklere å bli kjent med nordmenn. Og fordi det er gøy.
Foto: Irene Hugås

Kaptein Amerika

Når studentene har reist, danser turistene på bordet.
Vi ble med en amerikaner ut i sommerstille Trondheim.

TEKST OG FOTO: Line Brox

-Come on, ropes det inne på fotballpuben Three Lions.
Det er VM, og USA spiller mot Belgia. Mannen som roper har masse skjegg, er iført en kapteinhatt og har gullenker rundt halsen. USA var nær mål, og skravlingen hans blir byttet ut med et brøl. Det er Trevor Whites første dag i Norge, og i kveld opplever han Trondheim by med kalde Dahls i glasset. Når han åpner munnen for å snakke igjen, glitrer tennene av gull.
– Jeg skal ikke lyve og si at dette antrekket gjør det vanskelig for meg å bli kjent med folk, forteller han og løfter armene for å illustrere at det er kapteinkostymet han snakker om.
Allerede har kostymet belønnet han i form av high fives og brede glis, og store deler av publikentellet har notert seg at mannen er amerikaner.

TURISTEN SPARKLE KING.

– Har du noe plastfolie? spør Trevor bartenderen. Tidligere på dagen var han i Sverige og fikk hele underarmen tatoverert Plastfolien som dekker den er

i ferd med å falle av.

– Det eneste som er billigere i Skandinavia enn i Amerika er tatoveringer. Ølen derimot, sier han, og pakker inn armen med hatten på snei.

Han fortsetter å fortelle om reisen sin. En venninne har truet med å kutte av penisen hans og mate han med den om han ikke drar for å se Atlanterhavsveien. Han reiser alene for å kunne gjøre akkurat som han selv vil. USA scorer plutselig mål, noen jubler og peker på den nyankomne utlendingen:

«– You made it.»

Trevor danser en liten seiersdans og tar hendene ned i bukselommen. Han skuler rundt seg, kaster hendene over hodet og folder de ut så noe glitrende daler ned rundt om i baren.

– Man får aldri nok konfetti. Hjemme i statene kaller de meg bare «sparkle king», sier han, og fortsetter å kaste de glitrende plastbitene rundt om seg, som til noens frustrasjon setter seg fast i håret.

USA taper kampen, Trevor sier litt lavt at han egentlig ikke bryr seg så mye om fotball, drikker opp ølen sin og vil videre på bar-til-bar runde.

KJENDIS?

– Er du kjendis eller noe sånt? spør en jente på norsk i kjelleren på Circus.

En annen gjeng, som har stirret på ham hele den siste halvtimen, kommer omsider bort og spør hvem han er. I stille sommer-Trøndelag er det som om byen har blitt forvandlet til en småbygd. Alle kjenner alle, og Trevor er den nye, ukjente innflytteren som alle lurar på hvem er. Tross oppmerksomheten Trevor mottar i den klamme kjelleren, går turen videre til Familien. Stedet er nesten folketomt, og Trevor får et helt dansegulv for seg selv.

– Er dette et dansegulv? spør han, tar sats, stiller seg på hendene og gjør et nokså vellykket forsøk på å twerke opp ned på en av de få tilskuerne som er der.

– Haha, den så du ikke komme, sier Trevor og gliser så tennene skinner som lysene over han.

PENE JENTER OG NORSKE EVENTYR. Klokken er 12 dagen etter. Noen solbrune turister leter etter attraksjoner på et kart, mens de fleste andre som ennå ikke har reist vekk, har dratt på arbeid for fire timer

ATLANTERHAVSEVENTYR: Turisten Trevor White fra Atlanta i USA kom til Norge for å se naturen. «It's fucking crazy gorgeous», mener han
Foto: Privat.

siden. Trevor har funnet seg tilrette i sofaen på en restaurantbar, helt uanfektet etter gårdsdagens festligheter. Kapteinhatten og gulltennene er pakket ned i sekken, og ingenting annet enn en fremradende skjeggvekst skiller ham fra resten av det ellers lille klientellet.

– En norsk øl takk, sier han til bartenderen.

Han griper tak i ølen sin, skåler og setter seg tilbake ved bordet. Han får øye på noen jenter som går forbi utestedet, han følger de med øynene, men ikke lenge nok til at det blir ubehagelig.

– Er virkelig alle jenter i Norge vakre? spør han og ler fornøyd.

Det er Trevors andre dag i Norge, før han i morgen tidlig drar videre på sitt eventyr med leiebil langs Atlanterhavsveien. Når Trevor får spørsmål om hva planene for dagen i dag er, fnyser han.

– Det får du fortelle meg, sier han.

Trevor har ikke hørt om Nidarosdomen og ser ikke veldig gira ut når han får fortalt at det er en gammel katedral.

– Museum og sånt kan være interessant det, men det var først og fremst naturen og opplevelsen av det norske jeg kom hit for, sier Trevor.

Han stiller seg mer positiv til grilling i Bymarka, så lenge det er en norsk ting å gjøre.

Man får aldri nok konfetti. Hjemme i Statene kaller de meg bare «sparkle king»

TREVOR WHITE

Turist

VIKINGMAT.

– Kan jeg bare gå i det jeg har på meg? spør Trevor, han ser ned på rådenimbuksen sin, og de nye burgunderrøde vans'ene.

Han tenker litt, men har uansett ikke med noen særlige turklær, og bestemmer seg for at det går fint.

– Hva er det dere nordmenn griller egentlig? spør Trevor inne på butikken.

Det er ikke pakken med pølser han referer til, men lompepakken som ligger i handlekurven.

– Har dere liksom “hotdog” wraps? spør han igjen.

Han hever et øyenbryn når han får beskjed om at lompen er laget av poteter, og at potetsalaten er noe man putter i lompa sammen med pølsa og sprøstekt løk.

– Så lenge det er norsk, sier han muntert.

UT PÅ TUR, SVETT OG SUR. En annen student som ikke har dratt hjem for ferien, Mads, har bestemt stedet for grilling og blir utpekt som turguide. Turen starter fra Ila, målet er å komme fram til Svarttjønna i Bymarka.

– Det tar ikke så veldig lang tid, forklarer Mads. Med bratte bakker og en stekende sol i ryggen tar det ikke lange minuttene før Trevor forstår at kledningen var et feil valg, pannen glinser og han puster tungt.

– Er dere klar over hvor svett jeg er nå? Hvis jeg tok av meg jeansen kunne jeg vridd den opp og vannet trærne med den! Er dere ikke slitne? spør Trevor.

Mads informerer om at vi snart er framme.

– Det sier de alltid, sier Trevor litt sur, men griper etter konfetti i lommen for å lette på sitt eget humør.

GRILLMANI. Over myrer, forbi kratt og gjennom skogen, åpner trærne seg og solen speiler seg i et lite tjern. Det er ikke et menneske å se derfra, og bare lyden av øyenstikkere og summende fluer bryter stillheten. Trevor kaster seg ned på et svaberg og puster lettet ut.

– Dette stedet er ganske vakkert, sier Trevor, og tar en øl opp av sekken.

På tross av at han er gjennomsvett og sliten, bekrefter han at det er nettopp slike ting han kom til Norge for å oppleve. Han tar en slurk og fortsetter å skravle og spørre om løst og fast. I mellomtiden blir engangsgrillen pakket ut og fyrst opp.

– Er det grillen? Den greia der? Det er jo genialt! utbryter han.

Begeistring er stor. Han har aldri sett en engangsgrill i statene.

– Jeg så for meg at vi skulle gå opp hit med en svær grill under armen, kanskje var det en del av den norske vikinggreia her oppe, sier han, og forsyner seg

Foto: Eivind Kise

med en lompe.

SNAKKESALIG SKJEGGEMANN. Etter fire timer ved Svarttjønna begynner det å bli kjølig i lufta og Trevor vil tilbake på pensjonatet for å skifte bukse og ta seg en dusj før han begir seg ut på livet i Trondheim igjen. På veien ned jogger det forbi en jente med musikk på øret. Trevor gir joggeren et vink og et «hi», og skal til å spørre hvordan det går, uten at hun så mye som enser ham.

– Sier dere ikke hei til hverandre sånn som det der i Norge? spør han.

Joda, noen ganger, får han fortalt. Han trekker på skuldrene.

– Vi amerikanere er vel kanskje litt mer høylytte og skravlete enn dere nordmenn, konkluderer han.

Er det grillen? Den greia der?
Det er jo genialt!

TREVOR WHITE

Turist

MORROMANN. Tilbake på torget i Trondheim bråker det. De siste innflytterne, måkene, leter febrilsk etter restemat og hyler mot hverandre når de kran-gler om den siste pottes frites-biten. Det eneste mennesket i nærheten er en nydusjet Trevor som sitter på en benk. To andre mennesker kommer bortover, det er Mads og venninnen. Turguiden Mads hilser med hes stemme.

– Sorry stemmen, jeg har aldri snakket så mye som jeg har i dag, forklarer han.

Trevor gliser, tar kapteinhatten ut av sekken, fester på seg gulltennene, sjekker at han har nok konfetti i lommene og gjør en siste finish med å smykke seg med gullenken rundt halsen. Nordmennene som ikke er vant til slikt synes det blir litt kleint. Igjen? Virkelig?

« – Come on!», sier Trevor, og kaster glitrende konfetti ut av lommen.

« – Let's go and have fun!»
Og gøy blir det. **UD**

Under Dusken er den eldste nålevende studentavisa i Skandinavia, og i år er det 100 år siden avisa ble grunnlagt. I forbindelse med dette jubileet publiserer vi en artikkel med tilbakeblikk fra Under Duskens historie, i hver utgave i ett år.

Naiv.Dusker.

På starten av 90-tallet ble debutromanen til Erlend Loe skrevet ut på kontorene til Under Dusken, tidlig på morgenen, i all hemmelighet. På den tiden var han en hard anmelder i Under Dusken, noe han i etterkant mener ikke var helt forsvarlig.

TEKST: Synne Hammervik FOTO: Bendik Laukeland Knapstad

«**DUSKENS UTSENDTE** har vært på premiere på Munken på Trøndelag Teater. Han fikk et champagneglass i hånda og gode plasser mot en lovnad om å skrive noe fint. Det viser seg vanskelig å skulle holde ord.»

Slik ble en anmeldelse av teaterstykket *Munken* introdusert i Under Dusken i 1991. Anmeldelsen i seg selv er ikke noe sensasjonell, den er snarere noe som kunne stått på trykk i dagens Under Dusken. Bylinen er derimot noe mer interessant, anmelderen var Erlend Loe. Den gang greide han ikke å finne mye fint å skrive om teaterstykket *Munken*, men å skrive kritiske anmeldelser føltes som en rett den unge studentavis-journalisten selvfølgelig hadde. Siden Loe debuterte som forfatter på midten av 90-tallet, har han fått et litt annet syn. – Anmeldere fortjener bank, og mer bank jo yngre de er, sier Loe.

LOE VAR KULTURJOURNALIST i Under Dusken i årene 1991 og 92, en tid hvor noe av det mest politiske fokuset hadde lagt seg, og tanken var å skrive mer generelt og studentvennlig. Selv hevder Loe at det meste han skrev for Under Dusken var tøys og tull.

– Jeg skrev også noen anmeldelser der jeg forsøkte, håper jeg, å være mer saklig, men jeg var nok på glattisen noen ganger, sier Loe.

TIDEN SOM ANMELDER for studentavisa har vært til inspirasjon i senere tid. For ett år siden utga Loe sin til nå siste roman *Vareopptelling*. Den handler om en eldre forfatter som i en alder av 65 år forsøker seg på et lite comeback, og blir regelrett slaktet av en kulturjournalist i en studentavis. Kritikken blir ikke godt mottatt og forfatteren ender opp med en real hevn tokt mot studentavis-journalisten. Ifølge en artikkel skrevet i Dagsavisen, av tidligere dusken-medarbeider Bernt Erik Pedersen, kommer ideen

til romanen fra Loes egen tid som en arrogant og belærende kritiker i Under Dusken. –Det er lett å bli forelsket i sine egne ord på trykk, lett å tro at de har autoritet. I Under Dusken uttalte jeg meg noen ganger om ting jeg ikke hadde peiling på, men syntes det var berusende å ha meningsmakt, sier Loe til Under Dusken.

ETTER NOEN ÅR i rollen som kulturjournalist, viste det seg at Erlend Loe selv skulle få passet påskrevet av anmeldere. For journalistspiren hadde en hemmelighet. På samme tid som han studerte og jobbet i Under Dusken, skrev han på sin egen bok, med tittelen *Brakkvann*. Før han sendte den inn til forlagene, endret Loe tittelen til *Tatt av kvinnen* og skrev ut førsteutkastet på Under Duskens kontorer, uten helt å ha lov til det.

– Jeg syklet til kontoret en søndag morgen i åttetiden - da det var minst sjanse for å møte noen der. Jeg skrev ut to eksemplarer og stakk. Betalte ikke for papiret eller bruken av printeren, og fortalte ikke til noen at jeg hadde gjort det.

ETTER DETTE HAR Erlend Loe vært en av Norges mest populære forfattere, og selv har han tatt et oppgjør med den anmeldertypen han var i sin spede begynnelse i Under Dusken. Og i etterpåklokskapens ånd kan mye tyde på at Under

Dusken kontorer har vært til stor inspirasjon til forfatterskapet.

– For meg var tiden i Under Dusken viktig. Det å henge blant folk som var interessert i skrijving var fruktbart. Jeg trivdes og fikk lov til å eksperimentere og nærmet meg dermed min form, sier Loe.

FAKSIMILE: UD#08.1991

– Det er lett å bli forelsket i sine egne ord på trykk, lett å tro at de har autoritet. I Under Dusken uttalte jeg meg noen ganger om ting jeg ikke hadde peiling på, men syntes det var berusende å ha meningsmakt.

KULTUR

Studentassistanse styrker filmmiljøet

Når Trondheims første spillefilm kommer, har produsentene valgt en lokal stab med studenter. Det åpner dører, mener filmstudent Ingvil Sæther Berger.

Side 34

Utdanning for en ukjent framtid

Side 38

Mislykket sextegneserie

Side 40

FOTO: GEIR MOGEN/MOTLYS

**SAMFUNNET
LEDER**

Å handle i affekt

Frykt er en vanskelig følelse. I kjølvannet av PST sin annonsering av terrortrus-selen mot Norge har to tema blomstret opp. Det første er Politiets Fellesforbunds (heretter PF) sitt ønske fra 2012 om generell bevæpning av politiet. Det andre er Justisdepartementets tilrettelegging av overvåkning via «stille SMS», som preventive tiltak for mulig terror i Norge.

Meldingen fra PST kom som et sjokk for folk flest, til tross for at de la fram en bekymringsmelding, på samme grunnlag, i mars. Det er ikke en urealistisk tanke at valget om å offentliggjøre trusselen, samtidig som de økte beredskapen, var med på å sørge for at hendelsen ble avverget. Til tross for at det hele veien var viktig for politiet at folk skulle fortsette sitt daglige liv, viser en undersøkelse gjennomført av Infact for VG at 70 prosent tar trusselen på alvor, og en av fem melder at de er redde. PF-leder Sigve Bolstad avklarer at terrortrusselen ikke skal brukes som hovedargument for PFs ønske om bevæpning, men at det er «et av flere argumenter for generell bevæpning».

En viss tiltro til at slike tiltak ikke misbrukes må man ha, og til tross for at jeg personlig mener at en generell bevæpning av politiet vil skape mer problemer enn det gjør godt, så er ikke utsiktene utelukkende negative.

Poenget mitt er at når slike ting blir foreslått, bør det alltid finnes en diskusjon i det offentlige rom, da dette spiller inn på folks frihet og hva slags samfunn vi ønsker å være. Avgjørelser bør ikke tas i en sjokk-tilstand; i et forsøk på å gå tilbake til det normale. Samfunnet er i stadig forandring, og det kan være skremmende, men vi må støtte hverandre og sørge for at vi sammen skaper en trygghet for alle.

I den kommende tiden er det alles plikt å sørge for at våre rettigheter blir ivaretatt. Selv politikere og høyesterettsdommere kan føle stresset, og frykten for trusselen i seg selv og faren for å havne i massens søkelys om noe skulle skje. Følelser er vanskelige.

PER FRIDTJOF LARSEN
Leder for Studentersamfunnet
i Trondhjem

Les også portrett av Larssen
på side 25

Det spøker for norske e-bøker

Vil forlagene øke interessen for norsk litteratur, må de samarbeide om en felles strømmetjeneste.

MATHIAS KRISTIANSEN
Kulturjournalist

BOKSTRØMMING

For to uker siden ble nyheten sluppet om Storytel, Cappelen Damms nye strømmetjeneste for bøker. Tjenesten blir lansert for å konkurrere med internasjonale aktører som Amazon, og for å gjøre noe med det siste årets dalende interesse for norske e-bøker.

Det er vanskelig å se hvordan Storytel skal konkurrere med e-boktilbud som Amazon Prime, Scribd og Oyster. Deres tilbud har et langt større utvalg av bøker og billigere månedspris. Dessuten tillater de bruk på flere plattformer og er mer etablerte. Her må norske forlag skape et best mulig norsk alternativ, med norske bøker. For mesteparten av e-bøker leses på engelsk, hele 81 prosent av unge lesere foretrekker dem. Dette er forståelig når de internasjonale tjenestene er så gode og tilgjengelige. Hvorfor skal man lese på morsmålet når e-boktilbudet ikke lar seg måle med det engelske? Med et mer helhetlig og tilgjengelig produkt vil interessen for norske bøker øke.

Forfatter Tom Egeland sier til NRK at han er nervøs for lønnsordningen til forfattere som bidrar til strømmetjenester. Han begrunner dette ved å sammenligne lønnsforholdene til artister som gjør musikken sin tilgjengelig på Spotify med forfatternes fordeler. Men han nevner også at strømming og ny teknologi er fremtiden for litteratur. Og der har han rett: Strømming og e-bøker kommer til å ta en større del av biblioteket til nordmenn i fremtiden. Forlagene tar endelig tak i situasjonen.

Å fremme et sterkt og norsk litteraturmiljø, med gode oversettelser og norske bøker, burde også være en målsetning. Det er mer sannsynlig at norske forlag er interessert i å satse på store, internasjonale giganter. En av de beste aspektene med strømmetjenester er at de skaper et stort publikum ved at man snubler over bøkene ved et enkelt tastetrykk. Slik kan det bli en arena for gjennombrudd fra lovende forfattere.

Storytel gir få grunner til å lese norske e-bøker

Selv om det ikke ender opp med å bli lønnsomt for de forfatterne som er mindre kjente, kan man ved hjelp av anbefalinger av leste bøker bli kjent med ny litteratur. På grunn av fastprisavtalen, en del av Bokavtalen fra 2005, er bøker bundet til en pris som er for høy for strømming det første året de er i salg. Dette er synd og skam ved at det settes opp et hinder for nye, norske forfattere. Man burde få unntak fra prisavtalen for strømmetjenester i fremtiden, slik at flere får tilgang til dem som e-bøker. Litteratur er også til en viss grad ferskvare. Ja, man har flust av klassikere som alle burde ha lest, men det er likevel viktig å tilby det mest dagsaktuelle av litteratur.

En annen utfordring er at bøker fra forskjellige forlag blir spredt mellom ulike apper og dermed fører til at man må betale dobbelt. Da mister man fortrinnet til den enkle betale-en-gang-i-måneden strømmeløsningen som er blitt så populær med både Netflix og Spotify. Dette må man unngå - det norske markedet er ikke stort nok for flere strømmetjenester med eksklusivt innhold.

I skrivende stund er det bare forlaget Cappelen Damm som er med i Storytel, mens Gyldendahl har takket nei. De mener forretningsmodellen og forfatterens vilkår ikke er gode nok. Om de har forfatterens beste i tankene, er det en god tanke. Om konkurransen er årsaken, ødelegger de kun for seg selv. Aschehoug har fortsatt ikke tatt stilling i saken, men er i pågående dialog om et samarbeid, og kan komme fram til en løsning.

Storytel gir få grunner til å lese norske e-bøker, og uten et samarbeid mellom forlagene er det tvilsomt at tilbudet blir bredt nok til å trekke til seg kunder som er vante til andre etablerte e-boktjenester. Men om man tar de rette valgene, inngår de rette kompromissene og kommer seg over en teknisk kneik eller to, så kan Storytel og andre framtidige strømmetjenester bidra til flere lesere og en spennende utvikling for norsk litteratur.

Samfundet åpner eget bryggeri

Fra 5. september kan du kjøpe hjemmebrygget øl.

►	SAMFUNDET
TEKST:	Hilde Heggstad
FOTO:	Eivind Sandodden Kise

UKAs satsning på hjemmebrygget øl, viste seg som en suksess. I etterkant fikk bryggemester Ulrik Bjerkeli tilbud om å fortsette ølsalget i Daglighallen. Nå starter Samfundet sitt eget bryggeri. – UKA er en festival der nye prosjekt prøves ut, og hjemmebrygget øl viste seg å være populært, sier Bjerkeli. Interessen for forskjellige typer øl har økt det siste året. Det gjør det spesielt gunstig å åpne bryggeriet nå, mener Bjerkeli.

Brygges på Edgar

I sommerferien har kafé og serveringsgjengen (KSG) gjort Samfundet klart til semesterstart.

– En oppussing av Edgar er noe KSG har ønsket lenge, og nå er det gjennomført, sier Bjerkeli

Han forteller at de har delt kjøkkenet til Edgar i to, slik at ølbryggeriet skal få plass innerst i lokalet. Det er også en del av Samfundets langtidsstrategi å drive kontinuerlig oppussing, slik at bygget skal holde seg best mulig.

Økonomisk gunstig

Leder av Finansstyret Dag Herrem ved Samfundet forteller at det på sikt vil være gunstig å brygge hjemmebrygget øl.

– Vi får en bedre varekostnad på

SUKSESSHISTORIE: Ulrik Bjerkeli tapper øl til studentmassen.

hjemmebrygget øl, men prosjektet har kostet oss omtrent en million. Dette må betales tilbake, så i praksis innebærer dette at vi ikke går i pluss med ølbryggingen før om tre-fire år. Derfra er det god fortjeneste, sier han.

Herrem påpeker at Samfundets eget bryggeri ikke er basert på inntjening, men å gi medlemmene et bedre tilbud

på huset og i barene.

– Ølsalget har vært en kanonsuksess i Daglighallen, sier Herrem.

Ingen stordriftsfordeler

Bjerkeli forteller at de ikke vet hvor mye de skal selge ølen for, men at de har som mål å holde prisene nede.

– Det er ikke selve produksjonen som

gjør det dyrt å selge øl. Den største andelen er alltid skatter og avgifter, sier Bjerkeli.

Han poengterer at Samfundet ikke drar nytte av stordriftsfordeler, siden det er et lite bryggeri. Samfundets bryggeri må likevel betale avgifter på samme måte som større foretak. **UD**

Millionoverskudd

Overskuddet etter UKA-13 var 2,6 millioner mer enn forventet.

►	SAMFUNDET
TEKST:	Hilde Heggstad

Finansstyreleder Dag Herrem ved Samfundet forteller at kulturfestivalen hadde en omsetning på 50 millioner, og et overskudd på 8,7

millioner. Samfundet hadde en omsetning på omtrent 35,7 millioner og et overskudd på 910 000 kroner.

– For 2014 budsjetterer vi med en omsetning på 34,3 millioner, og et resultat på 214 000 kroner. Fordi UKA leverte et større overskudd enn forventet, blir også det helhetlige overskuddet større enn det vi hadde budsjettert med. UKAs overskudd

blir avsatt på UKE-fond, sier Herrem.

Oppgradering av Storsalen

Samfundet har også fått én million fra musikkutstyrsordningen til å oppgradere akustikken i Storsalen, i tillegg til 1,6 millioner til nytt lydanlegg i Storsalen.

– Vi kommer til å bruke minst det samme av egne midler, så det blir

et forholdsvis stort prosjekt. Mye av dette er penger som de tekniske jengene har spart opp over flere år, sier Herrem. **UD**

UNG FILMERFARING: For regissør Yngvild Sve Flikke var det viktig med studenter som tar med lærdommen videre.

Styrker filmmiljøet med studentassistanse

Når Trondheims første spillefilm kommer, har produsentene valgt en lokal stab med studenter. En unik mulighet, mener filmstudent Ingvil Sæther Berger.

FILM

TEKST: Linn Evjemo

FOTO: Geir Mogen/MOTLYS

Filmatiseringen av boka *Vente, Blinke* av Gunnhild Øyehaug ble i sommer spilt inn i Trondheim, og byen får dermed sin første spillefilm. Med seg hadde regissør Yngvild Sve Flikke studenter og andre fra det lokale filmmiljøet, til tross for at et slikt spillefilmprosjekt aldri tidligere har blitt gjennomført i Trondheim.

– Vi ønsket å bruke folk som kunne ta med seg erfaring videre, slik at vi kunne være med på å bygge opp filmmiljøet i byen, sier Flikke

Åpnet mange dører
Student Ingvil Sæther Berger ved

film- og videoproduksjon ved NTNU var location manager for prosjektet. Hun mener produsentene har vært modige som tok inn så mange ferske folk i staben, og benyttet seg av byens filmmiljø.

– For meg har det åpnet utrolig mange dører, og det har vært en unik mulighet til å lære, og til å få erfaring. Det er gull verdt for oss som har jobbet med det, sier hun.

Hun sier at hun også har fått et nytt syn på Trondheim som filmby.

– Jeg har plutselig et enormt profesjonelt nettverk i byen som jeg ikke ante fantes. Det er helt fantastisk, sier Berger.

Hun er usikker på hva det vil bety for Trondheim som filmby at den første spillefilmen nå kommer.

– Jeg har alltid tenkt at når jeg ble ferdig med studiene skulle jeg dra til

– Jeg har lært utrolig mye av *Vente, Blinke*, blant annet om selvdisiplin. Det vil jeg trekke inn i siste studieår.

INGVIL SÆTHER BERGER
Filmstudent

Oslo for å lage film, men nå er jeg ikke sikker lenger, sier Berger.

Et filmmiljø i utvikling
Regissør Yngvild Sve Flikke flyttet fra Trondheim i 1997, og forteller at mye har forandret seg i filmmiljøet i Trondheim siden den gang.

– Da jeg flyttet fra byen var det egentlig ikke noe filmmiljø å snakke

om, mens det nå har dukket opp mange små produksjonsselskaper som livnærer seg av oppdragsfilm, TV-produksjon og reklame, sier hun.

Selv om handlingen i romanen filmen er basert på utspiller seg i Bergen, ønsket hun å legge handlingen til byen hun vokste opp i.

– Jeg har lenge tenkt at jeg hadde lyst til å lage film i Trondheim, og det er på tide det blir laget en spillefilm fra Trondheim sentrum, sier Flikke.

En fot innenfor
Da filmprosjektet startet, fikk produsentene inn en rekke søknader, både fra studenter og andre fra det lokale filmmiljøet.

– Vi endte vel opp med studenter i de fleste fagavdelingene, sier hun.

Hun sier at det ikke var mange i Trondheim som hadde direkte erfaring

FILM OM TRONDHEIMSSTUDENT: I 2015 premierer den romantiske filmen *Vente, Blinke*.

med spillefilm, og at det derfor var naturlig å engasjere studenter i produksjonen.

– Det kan være et sjokk for mange at arbeidsmengden er så stor, men alle studentene vi hadde med var kjempeflinke. Én gang må jo være den første, sier hun.

Flikke håper at de har gjort det enklere for nestemann å tørre å legge en filmproduksjon til Trondheim, og at flere dyktige folk nå har fått en fot innenfor bransjen.

Studier på vent for filmerfaring
Studenten Ingvil Sæther Berger hevder at hun ikke ante hva hun gikk til.

– Jeg ble med litt flaks en del av det veldig uformelle pilotprosjektet for filmen, og fungerte som en slags altnuligperson. I ettertid holdt jeg kontakt med Yngvild Sve Flikke, og var frampå for å vise at jeg ønsket å være en del av prosjektet videre, sier hun.

Berger skulle egentlig være produksjonsassistent, noe hun sier at også var en veldig bra stilling å få som student.

– Da det ble en ledig stilling som location manager fikk jeg tilbudet, og takket blindt ja. Deretter foretok jeg et kjapt google-søk for å finne ut hva som egentlig lå i den stillingen, sier Berger.

Hun sier at mye annet har stått på vent det siste halvåret, deriblant

- Tvinges til å forlate Trondheim

Produsent Yngve Sæther mener Filminvest Midt-Norges fordelingspraksis gjør at film-skaperne rømmer byen.

FILM

TEKST: Linn Evjemo

– Det er et tankekors at Filminvest Midt-Norge i større grad er en privat investor enn et offentlig fond, sier han.

Han sikter til Trøndelags offentlige filmfond, som har bidratt i realiseringen av *Vente, Blinke*.

Videre mener Sæther måten Filminvest Midt-Norge tildeler midler på er veldig ulik andre norske filmfond i Norge, som Filmkraft Rogaland.

– Vi har allerede planer om andre filmprosjekt vi ønsker å legge til regionen, men dersom denne praksisen fortsetter, må vi legge dem til andre byer i Norge, sier han.

Ulik praksis rundt om i landet
Daglig leder Stig Bech i Filminvest Midt-Norge sier praksisen deres er forskjellig fra Filmkraft Rogalands praksis, fordi trønderne kun får halvparten så mye i statsstøtte.

– Filmkraft Rogaland har dobbelt så mye de kan bruke til rene tilskudd for slike prosjekt, sier han.

Bech sier det er synd om Sæther tvinges til å legge fremtidige prosjekt

til andre regioner.

– Men dersom de ikke vil bruke finansieringsmuligheten innenfor eksisterende rammer, kan de la være, sier han.

Sæther sier et regionalt filmfond som disponerer offentlige penger, burde være mer opptatt av å skape arbeidsplasser og bygge kompetanse i regionen.

– Paradoksalt nok virker Rema 1000, en av våre private sponsorer, i dag mer opptatt av slike verdier enn Filminvest Midt-Norge, sier Sæther.

Kommersiell verdi avgjør
Bech sier de vurderer hvert prosjekt ut fra den kommersielle verdien, selv om de disponerer kommunale, fylkeskommunale og statlige midler.

– Det er først når vi ser det endelige potensialet til en film, at vi vet hvordan vi stiller oss som investor, sier han.

Han sier de ikke skal være opptatt av annen type gevinst enn en privat investor så lenge de er et offentlig filmfond, med det oppdrag å forvalte midlene på en måte som gagnar regionen.

– Vi forventer å få tilbakebetalt investeringene så vi har mulighet til å investere i neste prosjekt, sier Bech. **UD**

NTNU involvert i litteraturhus-prosjekt

Bokhus kan gi universitetet et etterlengtet ansikt utad i Midtbyen, mener bystyremedlem Kjetil Utne (H).

LITTERATURHUS

TEKST: Daniel Guanio og Maria Birkeland Olerud

FOTO: Eivind Sandodden Kise

Realiseringen av Litteraturhuset i Trondheim har stått på vent siden 2008. Under en idémyldring om prosjektet 16. juni, kom forslaget om at litteraturhus-prosjektet kan kombineres med NTNUs planer om samlokaliserte campus på Øya og Gløshaugen.

Universitetet stiller seg bak prosjektet, men har foreløpig ingen konkret rolle.

Kjetil Utne deltok i idémyldringen, og oppfordrer til et tett samarbeid.

– NTNU bør trekkes nærmere sentrum. Litteraturhuset kan representere universitetet i Midtbyen, sier han.

Videre mener Utne et samarbeid åpner for kunnskapsformidling fra NTNU.

– Kunnskap er dominerende i universitetsbyen. Derfor er et samarbeid mellom NTNU og Litteraturhuset en gylden mulighet til å presentere nye ideer. Forskere, faglitterære og skjønnlitterære forfattere, kan møtes, sier han.

– Studenter kan presentere sin forskning

Et samarbeid med Institutt for språk

og litteratur er blant ideene etter idémyldringen.

Litteraturstudent og skribent Astrid Sundset Moe i studentdrevne *Riss* tidsskrift for språk og litteratur, stiller seg positiv til ideen. Hun mener det potensielle samarbeidet gir muligheter for kunnskapsformidling på tvers av academia og kulturliv, også for studentmassen.

– Et samarbeid med fakulteter ved universitetet gir studentene mulighet til å presentere sin forskning i et bredere forum, eller bidra med kunnskap i debatter på høyere nivå, sier hun.

Videre hevder Sundset Moe at ikke bare litteraturstudenter vil ha utbytte av bokhuset.

– Alle studenter med et snev av interesse for språk får noe ut av samlingsstedet, sier hun.

Sundset Moe legger til at Trondheim har stort potensial som litteraturby.

– Trondheim er en rik kulturby, men når det kommer til litteratur, er det mer å hente. Studentene og engasjementet er der, det er snarere tilbudet det skorter på, sier hun.

Rike onkler

I forbindelse med idémyldringen ble det utarbeidet en ny liste over potensielle private aktører, eller «rike onkler» som prosjektleder Cathrine Stadsvik for Litteraturhuset i Trondheim kaller dem.

– Vi fikk inn mange forslag til

I HOVEDSTADEN: Litteraturhuset i Oslo er Trondheims forbilde.

navngitte personer som har penger, eller kjenner noen med penger, og er interessert i litteratur, sier hun.

Som tilfellet for litteraturhusene i Bergen og Oslo, er også Trondheims prosjekt avhengig av privat finansiering for å kunne åpne dørene.

Stadsvik er i tillegg klar på at mye av utfordringen er å vise mannen i gata, så vel som næringslivet, hva tilbudet kan tilføre byen.

– Et litteraturhus er scene for boklanseringer, debatter, skrivekurs og bokopplesning fra både etablere og uetablerte forfattere. Vi planlegger dessuten å ha servering av mat og drikke, sier hun. **UD**

LITTERATURHUSET I TRONDHEIM

• I 2008 ble det opprettet en prosjektgruppe for et litterært samlingssted i Trondheim.

• I fjor fikk prosjektgruppa 300 000 kroner av Sør-Trøndelag Fylkeskommune.

• Fysisk tilstedeværelse har hittil uteblitt.

• Etter en idémyldring i sommer, har prosjektet fått en ny giv.

• NTNU er involvert som samarbeidspartner. En av ideene er å knytte prosjektet til samlokaliseringsprosessen.

KREATIVE SJELER

Navn: Øyvind Sørfjordmo
Studerer: Billedkunst ved Kunstakademiet i Trondheim
Aktuell: Stiller ut på Galleri Blunk 22.-24. august

Hvordan er arbeidsprosessen fram mot utstillingen?

– Arbeidene produseres kontinuerlig, og oppstår uansett om det er opp mot en utstilling eller ikke. Likevel produserer jeg mer når det nærmer seg en utstilling. Dette er på grunn av en tidsfrist og at jeg vet alt kan bli bedre. Det blir slik når man jobber mot det perfekte: Det som ennå ikke er skapt, men som man vet ikke kan skapes.

Hvilke teknikker bruker du i kunsten din?

– Jeg jobber i hovedsak med maleri. Men siden maleriet har sine begrensninger, jobber jeg også med objekter som kan betraktes på flere måter. De har flere dimensjoner. Materialene jeg bruker, er en kombinasjon av funnet og kjøpt materiale. Det har blitt

mange vandringer i byen for å finne de rette råstoffene. Objekter som sitter på en monumental eller stolt form, tar min oppmerksomhet. Det kan senere bli vasket, slått og malt med forskjellige typer maling og lakk.

Hva driver deg?

– Det er en lyst til å vise kombinasjoner av form og materiale slik jeg ikke har sett dem før. Men det føles mer som en intuitiv handling enn en idé. En god form kan skille seg ut med en linje som bryter med hovedretningen, den er en stolt form. Sirkler har vanskelig for å føle seg stolte.

Hva inspirerer deg i arbeidet?

– Abstrakt maleri og skulptur. Jeg får ideer av kunstnere som skaper arbeid som ikke gir deg assosiasjoner til

noe annet enn arbeidet du betrakter, der man kan se at ingenting er tilfeldig. Jeg mener abstrakt kunst som gir dette, viser at kunstneren har en sterk forståelse for form. Hun er intelligent innenfor sitt felt. Hvis jeg kan gi folk følelsen jeg selv får på utstillinger, har jeg fått til noe. Følelsen kan være å oppleve noe som får meg til å stoppe opp og analysere verkene, uten at de vekker tanker om alt annet som skjer i livet.

Hvem ønsker du å nå ut til?

– Til de som på en eller annen måte blir tiltrukket av det, resten vil ikke forstå. **UDW**

I hver utgave presenterer Under Dusken et nytt, kreativt prosjekt drevet av trondheimsstudenter

Er **DU**

interessert i å jobbe innenfor næringslivet, markedsføring eller økonomi?

SØK

MARKEDSMEDARBEIDER • ØKONOMIANSVARLIG
INNTAKSUTVIKLER • SALGSSJEF

 **STUDENTMEDIENE
I TRONDHEIM**

Finn stillingene og søk på samfundet.no/opptak

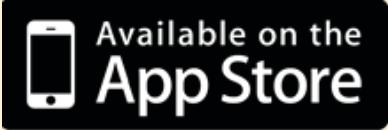
STUDENTER SAMFUNDET

**SØKNADSFRIST
24.08**

BARTEGUIDEN

DIN GUIDE TIL KULTURLIVET I TRONDHEIM

Utdanning for en ukjent framtid

Med et utdanningssystem som svekker kreativitet og moral, står morgendagen på spill.

TEKST: SIGURD MARTIN NORDLI OPPEGAARD ILLUSTRASJON: CAMILLA DAHLSTRØM

I disse dager starter 2008-kullet i førsteklasse, og går ut av videregående i 2027. I en ukjent fremtid skal de leve harmonisk og stabilt sammen, og samtidig være skapende og selvstendige tenkende individer. Med kreativitet og nytenking skal de forme et velfungerende samfunn, og samtidig meningsfulle liv for seg selv. Skolen har en betydelig oppgave med å utvikle disse evnene.

– Det overordnede målet med utdanning er å skape selvstendige samfunnsborgere med kunnskapen de trenger for å klare seg, sier kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen fra Høyre. Om vi faktisk klarer det, bør diskuteres.

På geninivå i barnehagen

En viktig forutsetning for kreativitet og nytenking er evnen til divergent tenking, nemlig å se for seg mange bruksområder for gjenstander og mange løsninger på problemer. Boken *Breakpoint and beyond: Mastering the Future Today* av George Land og Beth Jarman viser til en undersøkelse som testet divergent tenking. I barnehagealder havnet 98 prosent av barna på geninivået. Etter hvert som barna gikk lenger på skolen, ble evnen til divergent tenking svakere. De fant ikke lenger like mange løsninger på problemene.

Førsteamanuensis Tone Dyrdal Solbrekke ved Institutt for pedagogikk på Universitetet i Oslo forteller at skolens potensial til å stimulere til divergent tenkning, ikke tilstrekkelig utnyttes.

– Det fokuseres heller på at noe er rett, og noe annet er galt, sier hun.

– Det som er rett i dag, vil være galt i morgen

Solbrekke mener vi må fokusere mer på en moralsk dimensjon.

– Den handler om hvordan vi skal bruke teknologien vi er så gode til å utvikle, sier hun. Solbrekke tror krig hadde vært sjeldnere om den moralske delen av oss ikke var underutviklet. Hun mener utdanningssystemet må hjelpe elevene å forstå at det aldri finnes ett rett svar, og at det som er rett i dag, vil

– Kan du ikke lese og skrive skikkelig, kan du ikke resonnerer skikkelig.

TORBJØRN RØE ISAKSEN
Kunnskapsminister

være galt i morgen.

– Det er viktig å forstå at teknologien i framtiden blir annerledes. Det skaper andre relasjonsproblemer enn i dag. Verdier og holdninger, samt evnen til å leve sammen med sine medmennesker, blir verdifulle i framtiden, sier Solbrekke.

Hun tror vi i større grad kan lære elever og studenter å “tenke moralsk” og utvikle et språk for å snakke om moralske problemer.

– Det er viktig at utdanningen ser den personlige danningen i en fellesskapsstenking. Man skal få lov å være et individ i et fellesskap. Selvfølgelig i kombinasjon med god faglig kunnskapsutvikling, og ikke som en

narsissistisk utvikling. Slik personlig danning kan føre til ydmykhet, respekt for andre og mot til å handle for felles verdier. Det er viktig i utdanningen, sier hun.

Eksamensstyrte studenter

Solbrekke forteller at studenter i høyere utdanning ofte jobber strategisk.

– Mange studenter er veldig eksamensstyrte og opptatt av korteste vei til målet. Eksamen styrer studievanene. Det er det ikke nødvendigvis prosessen med kritisk tenking og refleksjon studentene fokuserer på, men det å komme i mål. Da får studentene et instrumentelt forhold til studiene sine, sier hun.

Man kan spørre seg om det er en god måte å utdanne selvstendige samfunnsborgeres. Solbrekke mener universitetene må gi oppgaver som øker studentenes refleksjonsevne.

– Hvis vi innfører karakterer i barneskolen, vil eksamensfokuset også gjøre seg gjeldende der, sier Solbrekke.

Kunnskapsskolen som tester elevene

Kunnskapsminister Røe Isaksen representerer Høyre, partiet som vil innføre karakterer i enkelte fag fra 5. klasse.

Han mener det er viktig å gjøre elevene kjent med et verdigrunnlag og et sett kjøreregler.

– Hvis alt går bra, former vi gode mennesker. Utdanningssystemet premierer mange forskjellige egenskaper, og læreplanen stimulerer ulike ferdigheter. Men kjernen i skolen er kunnskap. Læreplanen gjenspeiler et sett felles verdier i Norge. Her står det

blant annet om kritisk tenking, miljø og norske tradisjoner, sier han.

Røe Isaksen tror likevel skolen kan bli flinkere til å utvikle elevenes kreativitet og evne til nytenking. Han mener kunnskap er en forutsetning for disse evnene.

– Kan du ikke lese og skrive skikkelig, kan du ikke resonnerer skikkelig. Nettopp fordi fremtiden er usikker, er kunnskapsskole viktig, sier han.

– Det som ikke kan måles, blir mindre verdifullt

Solbrekke på sin side, mener skolen utdanner strategiske ungdommer ved bare å verdsette det som kan måles og testes.

En økonomi-inspirert logikk har hatt stor påvirkning på utdanningssystemet. Elever må gjennom de samme testene, slik at resultatene kan sammenlignes. Undervisningen styres av bestemte mål om testresultater. Administrativ leder Dagny Ringheim ved Steinerhøyskolen i Oslo, tror dette er en konsekvens av elevenes rettigheter til tilpasset opplæring.

– Målstyring ble innført for å undersøke og kontrollere om elevrettighetene ble oppfylt, og dermed gi skoleeierne mulighet til sikre at skolene kunne dokumentere at de har sitt på det tørre, sier Ringheim.

Hun mener målstyring og standardiserte tester er et stort problem.

– Målstyring og standardiserte tester kan føre til at det som ikke kan måles, blir mindre

verdifullt. Det tar fokus fra det usynlige, mer langsiktige og visjonære i utdanningen. Hvis det bare er testen som betyr noe, er det direkte skadelig, sier hun.

Kjærlighet til natur og kultur

For Ringheim er målet med utdanning at barna blir kjent med seg selv, og at alle mennesker bruker det potensialet de har.

– Steinerskolen har som mål å oppdra til en “etisk individualisme”. Vi vil skape en relasjon og kjærlighet til naturen og det menneskeskapte, kulturen. Derfor vil inngangen til læring være bred, fordi vi vet ikke hva hvert enkelt barn har med seg, sier Ringdal.

Videre forteller hun at de som leser nasjonale prøver og andre standardiserte tester, kjenner verdien av testene.

– Men andre, som ikke har kunnskapen, kan bruke testene til å rangere elever og skoler. Barn modnes til forskjellig tid. Det er

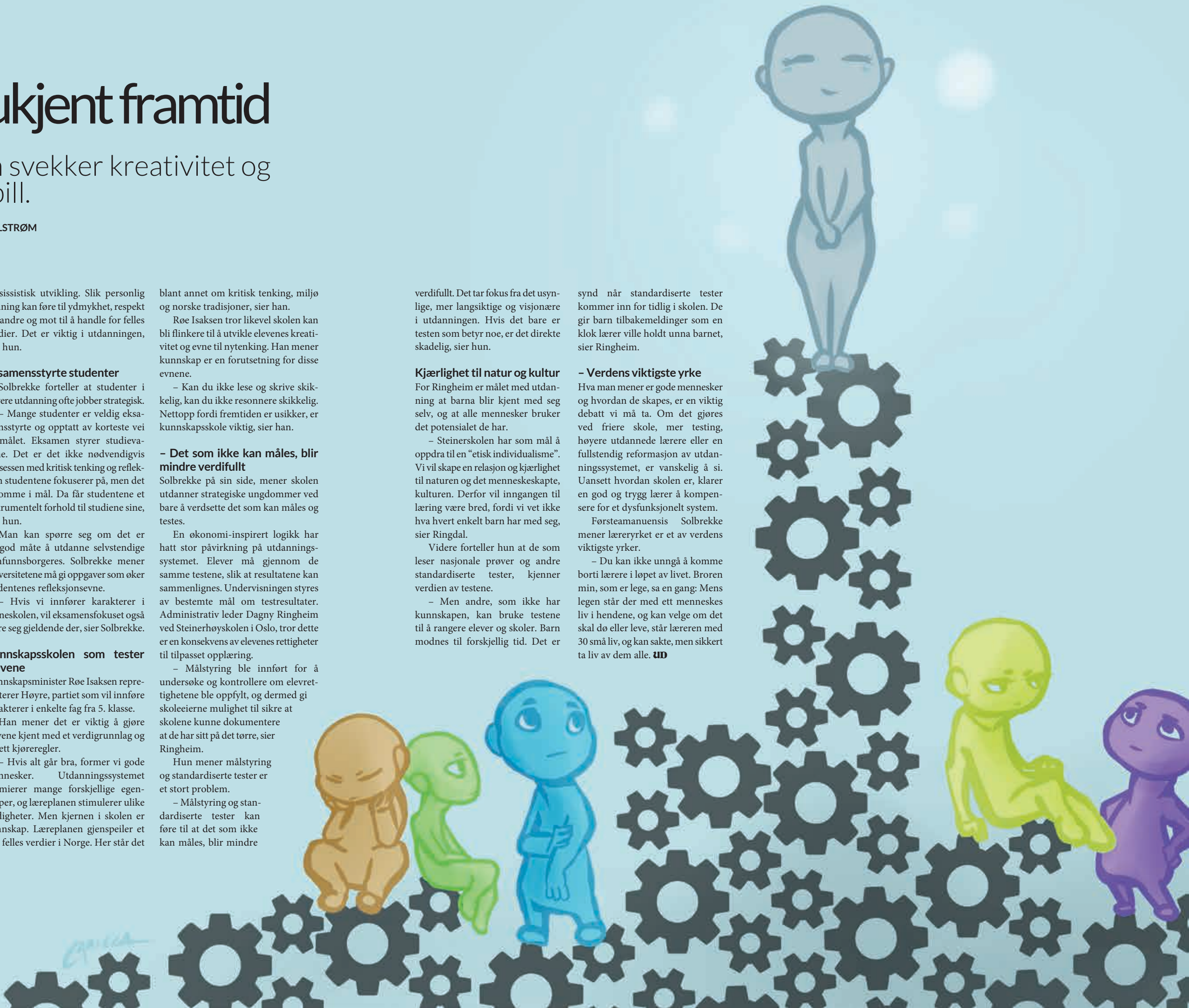
synd når standardiserte tester kommer inn for tidlig i skolen. De gir barn tilbakemeldinger som en klok lærer ville holdt unna barnet, sier Ringheim.

– Verdens viktigste yrke

Hva man mener er gode mennesker og hvordan de skapes, er en viktig debatt vi må ta. Om det gjøres ved friere skole, mer testing, høyere utdannede lærere eller en fullstendig reformasjon av utdanningssystemet, er vanskelig å si. Uansett hvordan skolen er, klarer en god og trygg lærer å kompensere for et dysfunksjonelt system.

Førsteamanuensis Solbrekke mener læreryrket er et av verdens viktigste yrker.

– Du kan ikke unngå å komme borti lærere i løpet av livet. Broren min, som er lege, sa en gang: Mens legen står der med ett menneskes liv i hendene, og kan velge om det skal dø eller leve, står læreren med 30 små liv, og kan sakte, men sikkert ta liv av dem alle. **UD**

Mislykket sextegneserie

SMUSS, TEGNESERIER OM SEX - LENE ASK OG MARTIN ERNSTSEN - CAPPELEN DAMM
TEKST: AMANDA ROLAND
FOTO: CAPPELEN DAMM

Da redaktør Lene Ask og Martin Ernsten startet tegneserieantologien *Smuss*, var målet å vise bredden blant norske serieskapere. Samtidig skulle de utfordre bidragsyterne, ved å la dem skrive om det vanskeligste å lage tegneserie om. Hva er det? Jo, sex ser ut til å være svaret.

Hvis målet med antologien var de to punktene har de lyktes med det første, og delvis mislyktes med det siste. I forordet beskrives utfordringen. De skal skrive om sex, og lage serier som skal sprengre grenser innenfor temaet. De skal fokusere på menneskelige relasjoner; det gjenkjennbare og ekte ved temaet.

To av høydepunktene er bidraget til fjorårets romandebutant Frøydis Sollid Simonsen «Den fjerde typen galskap» om oppdagelsen av seksuell identitet. Og den allerede profilerte Tor Ærlig med «Hey, little girl» som handler om den

overseksualiserte mediebransjen.

I antologier er det nesten garantert å finne noe som fenger, men det er også like sikkert å finne noe som ikke gjør det. I *Smuss* er det langt mellom høydepunktene. Jeg lurar på om jeg ikke tar

Til tross for sextemaet, Smuss vekker ikke følelser.

poenget, eller om serien ikke klarer å formidle det, og trekker konklusjonen mot sistnevnte.

Det er ikke mangfoldet det står på. De 19 bidragene varierer i kunstnerisk stil, og hvordan de tolker og forteller om temaet. Her er det alt fra det poetiske og metaforiske, til det skittenrealistiske

og humoristiske. Det er fortellinger om ensomhet, one-night stands, robotbordeller, voyeurisme, onani og kjøttetende vaginaplanter, for å nevne noen.

Det er mye talent blant bidragsyterne i *Smuss*. Når fortellingene ikke lykkes, kan man fortsatt nyte tegningene, for de er alle veldig godt utført. Serien er interessant å lese for å se bredden av seriekunst i Norge, men her stopper det.

Hva er det som gjør at *Smuss* ikke lykkes? Ironisk nok ligger det i den selverklaerte utfordringen. Å lage serier som skal være «det fine, flaua og merkelige med sex», som det formuleres i forordet, er i strid med dette. Det er lite som vekker følelser hos leseren. Mye er dratt ned på jorda, mye er overdrevet, og mye havner for langt ned i sola. Det er ikke slik at kleint er lik ekte, eller at skittenrealisme er lik realitet. Nå mener jeg ikke at alt må være av det dype slaget, men

det mangler noe til ettertanke, og poeng som treffer litt dypere enn bare flauhet på andres vegne. De fleste fortellingene er fort lest, og fort glemt.

Det er greit nok å lage en serie om den pinlige fylleturen til Berlin, eller ensomme, eldre damer som onanerer til torskegyting, men dette er ikke noe som leses flere ganger. Serien føles kjedelig og skuffer etter en stund. De gode historiene uteblir. I en antologi som skulle sprengre grensene, blir det for forutsigbart. Når alt dette er sagt, må det også nevnes at det først og fremst er historiene som er problemet med *Smuss*. Hvis serien hadde gode fortellinger, i tillegg til god seriekunst, hadde *Smuss* lyktes på alle måter. Dessverre klarer den ikke å løfte seg nok til å gi et varig inntrykk.

Luftig lek for sarte sjeler

MIMIMI PRODUCTIONS - DAWINDCI - TILGJENGELIG PÅ IOS, ANDROID OG WINDOWS PHONE
TEKST: KRISTOFFER MONSEN
SCREENSHOT: MIMIMI PRODUCTIONS

Sommeren er treg på alle måter, inkludert spillutgivelser. Heldigvis korter Mimimi Productions ned på ventetiden til spillhøsten med sin deluxe-versjon av Apple Design Awards vinner *Dawindci*. Originalen har vært ute på app store i over to år nå, men med «deluxe» i navnet har det blitt mer fargesprakende, finpusset, og ikke minst tilgjengelig: versjoner til Android og Windows phone blir introdusert på sensommeren.

Om du skaffer deg denne perlen av et spill, kommer du ikke til å angre. *Dawindci* er noe av det mest sexy og stilige du kan få på en smarttelefonskjerm. Bruker du i tillegg hodetelefoner, har du tidenes avbrekk tilgjengelig døgnet rundt - om batteriet holder.

For spillets konsept er ganske enkelt: Du har kontroll over vinden. Ved å tegne luftstrømmer med pekefingeren, skal du føre en varmluftsballong gjennom mer eller mindre utfordrende baner. Om du

finner de tre stjernene som er gjemt i hver bane, låses det opp flere farger til ballongen, samt enda mer utfordrende nivåer. Og uansett hvor utfordrende det

Et mesterverk selv Leonardo hadde beundret

blir, er det vanskelig å bli forbanna på dette spillet. Noe som er bra for både blodtrykket ditt, og den framtidige tilstanden til telefonen din. Det kan rett og slett ikke understrekes nok hvor pene banene er, herligheten av gitarplukkingen og susingen av vinden i ørene, og det herlige, rolige tempoet.

Hvert nivå fullføres på to minutter, toppen fem, om du skal finne stjernene for å pimpe luftballongen. De korte

banene er både spillets styrke og svakhet. Det passer perfekt å leke vindgud i fem minutter mens du venter på bussen, ettersom banene er lagt opp til å være korte. Men der går også grensen. Hvis en fullfører over fem til seks nivåer på rad, merker man fort at det blir for mye av det rolige.

Så om du er en av de som utbryter «YOLO», og krever at hvert minutt av livet skal by på haglepumpende action i en eller annen form, er nok ikke dette lagt til for deg. Men om du skulle være en av dem som synes at ex.phil blir for mye iblant og bare river deg i håret, mens du sitter der dagen for en innleveringsfrist, og prøver å finne ut hva virkeligheten er for noe, mens du skriver noe du selv ikke helt forstår og krysser fingrene for at sensoren skal ta innleveringen for god fisk: Da kan *Dawindci* absolutt være den korte avkoblingen du trenger.

HØR MER OM SPILLET I RADIOPROGRAMMET
CTRL+ALT+DELETE PÅ DUSKEN.NO

MIN ANBEFALING

HANNA MALENE LINDBERG
Kulturjournalist

Velkommen, eller velkommen tilbake, til Norges beste studentby! I beste klisjé- og selvhjelpsstil kommer det her noen tips for hvordan høstsemesteret kan bli litt lettere.

Abonner på lesestoff:

Det er ingen hemmelighet at kontoen aldri er så full, og eksamen så fjern, som på starten av semesteret. Da er det greit å investere i noe som varer selv etter at pengene har tatt slutt, og det kun er havregryn igjen i skapet. Her er det om å gjøre og abonnere på godt lesestoff. Selv har jeg en forkjærlighet for ukeaviser som *Morgenbladet* og *Dag og Tid*. Da jeg de siste årene har innsett at jeg ikke er flink til å stå opp tidlig nok til å nyte avis hver dag. En drøm er å ha råd og tid til *Klassekampen*, som gir deg både *Bokmagasinet* og *Le Monde diplomatique* på kjøpet. Om du heller vil fordype deg i et fagfelt er det bare å lete deg fram til noen gode tidsskrifter – dem er det ikke mangel på.

Radio:

Mediet som visstnok gjør det lettere å lære om ting du ikke visste du var interessert i, er radio. Det er perfekt bakgrunnstøy til kjedelige oppgaver som rydding og vasking, eller trøtte morgentryner. Siden mitt radiohjerte har rundet femti, må jeg anbefale P2, som sender en drøss sjarmerende kultur- og samfunnsprogram. I tillegg har de nyheter på samisk som for meg er befriende uforståelig.

Bading:

Sommeren er ennå ikke over, og Trondheim har badeplasser ved både saltvann og ferskvann. Sjøbadet gir deg garderobe og stupe-tårn mot en inngangssum på 40 kroner, og passer bra til vinterbading. Fra Korsvika til Ringvebukta og forbi, kan du følge Ladestien, som er proppfull av små bortgjemte vikar og berg. Tjern finnes i både Estenstadmarka og Bymarka, og selv om jeg ikke vil anbefale det, er det fullt mulig å bade i Nidelven. Som med alt annet er det bare å hoppe i det.

Er **DU**

interessert i filmproduksjon og
sitter på kule og morsomme ideer?

SØK

PRODUSENT FOR STV-PRODUKSJON

STUDENTMEDIENE
I TRONDHEIM

Finn stillingene og søk på samfundet.no/opptak

STUDENTER SAMFUNDET

SØKNADSFRIST

24.08

MUSIKK

PSTEREO 2014

TEKST: Karina Solheim,
og Thea Caroline Segtnan

Årets Pstereofestival byr på mange godbiter, og disse konsertene bør du absolutt få med deg. **Warpaint, 15. august, Kanonscenen**
Me børstar av den raude løparen for Los Angeles-kvartetten Warpaint. Debutalbumet *The Fool* frå 2010 hausta god kritikk og damene synte sitt talent for uegoistisk interaksjon med kvarandre på scena. Enda betre har samspelet blitt med den sjølvtitulerte skiva *Warpaint* frå januar i fjor. Ha ei iskald ei klar i neven og forbered deg på ein konsert med mørke gitar-riff og generell råskap.

Rytmeklubben, 15. august, Basstionen
Denne gjengen har herja rundt i Trondheim i lang tid allereie. Dei spreidde elektronika-glede på Pstereo i fjor. Gå ikkje glipp av dei i år heller. Kom deg av garde til Basstionen på fredagskveld, og gje slepp på alle hemningar. Her skal det ristast laus til deilege rytmer av ei gruppe som kan bere namnet sitt med den største stoltheit.

MØ, 16. august, Basstionen
Når inspirasjonen blir henta frå blant anna Spice Girls, noko av det beste 90-talet kom med, så må det berre bli bra. Danmark si heitaste elektropopdronning, Mø, står klar på Basstionen laurdagskveld. Ta på deg danseskoene og varm opp med hitsingelen «Don't Wanna Dance». Dette blir ein fest!

Tungtvann, 16. august, Kanonscenen
Tungtvannkonserten kjem til å bli legenda-risk. Ikkje sidan Jørg-I og Poppa Lars bestemte seg for å legge inn årene i 2010 har vi høyrte noko særleg til desse breikjefta nordlendingene. Vi forventer derfor stor gjensynsglede og nordnorske ordspill frå himmelen når dei går på scena!

Woodland, 16. august, Urørt-scenen
Woodland på Urørtscenen bør du få med deg viss du vil sjekke ut det beste av det nyaste! Woodlands debutalbum som kom i vår, viste at denne hårete gjengen så definitivt har noko på Trondheims musikkscene å gjere. Med sin miks av rock, blues og den råaste vokalen vi har høyrte på lenge, kjem Woodland til å trollbinde publikum.

Les anmeldelser, artistinter-vjuer og publikumsbilder på **dusken.no** gjennom hele festivalen. Besøk vår stand på Pstereo vinn konsertbilletter

Vi bor i et land med et imponerende utvalg festivaler, og for mange er folkefesten årets store høydepunkt. Pstereo - som har samlet musikkglade hoder på Marinen siden 2007 - har gitt Trondheim sitt årlige høydepunkt, utenom UKA.

► KONSERTHØST	
TEKST:	Vanja Thronæs
FOTO:	Eirik Indergaard

I Trondheim er vi så heldige at vi også har flere store og små musikalske høydepunkt gjennom et helt semester. I tillegg til en pulserende Pstereo-helg på tampen av sommeren, finnes det også gode tilbud til de som føler på festivalabstinensen i de mørkere årstidene. Og allerede nå kan vi ane konturene av en konserthøst.

Samfundet
Studentersamfundet sparker høsten i gang allerede 23. august med nokså rutinerete Kakkmadafakka i selveste Storsalen, som har holdt det gående i ti år. I september gjester evigunge Klovner i Kamp, Bare Egil Band og de snart albumaktuelle Team Me nevnte sal, og i Klubben kan du få med deg Tommy Tokyo. Østfoldingen har flere ganger vært nominert til Spellemannsprisen, og i 2012 vant han i klassen rock. Mye gjenstår på Samfundets semesterplakat, men et hett tips er som vanlig Knaus - husets minste scene, hvor mange store navn har spilt i sine tidligere år.

Blæst
Et par bysykelstopp unna Samfundet finner vi Blæst. Godt kjente for sine populære DJ-kvelder og en akkurat passe stor scene, er Blæst på Solsiden arena for små og store, nasjonale og internasjonale navn. I høst kan de vise til både Ulver og Shining + Deathcrush, henholdsvis 3. september og 3. oktober. I slutten av august kommer Oslo-gutta i Equicez, som etter ti års pause endelig slapp et nytt album i fjor. 5. september har Riot Factory en liten labelkveld med fremadstormende Einar Stray Orchestra og Snøskred. 16. oktober er det reell fare for frysninger og tårer i øyekroken, da deler vise- og rockear-tistene Torgeir Waldemar og Erlend Ropstad scenen på Solsiden.

Høstfestivaler
Apropos frysninger: 4. desember gir Byscenen deg mulighet til å varme både kropp og sinn når First Aid Kit stikker innom byen. De to svenske søstrene slo først gjennom på sin egen Youtube-kanal, og slapp sitt tredje album tidligere i år. Inspirert av klassisk amerikansk country, skaper de et mektig lydbilde med et nordisk preg. Et nytt arrangement av året er Trondheim Play, som går av stabelen for første gang 6. september. Festivalen varer kun én dag, og foregår ved Lerkendal Stadion. Artistene som opptrer er blant annet den midtnorske gullrekka Terje Tysland, Sie Gubba, Stage Dolls og D.D.E. I slutten av september går Trondheim Kammermusikkfestival sin vante gang rundt omkring i byen, med mange spennende opptredener. På programmet står blant annet hjemme hos-konsserter, hvor publikum selv kan få artistene hjem i stua.

Gratistilbud
Om du allerede kjenner på følelsen av tom lommebok og havregryn med vann til middag, så er det lurt å holde seg oppdatert på byens utsøkte gratistilbud. På Knaus er konsertene alltid inkludert i inngangspen-gene på Samfundet, og på Familien i Dronningens gate er det gratiskonsert hver tirsdag. 2. september kan du allerede stryke alle planer i kalen-deren, da den amerikanske rapperen Apollo Brown holder det ekte, helt gratis på Familien. Uansett om du er flink til å holde oversikt over konsertkalenderen, eller rusler rundt med en bunnskrapt brukskonto, så vil du alltid finne ukas store eller lille høyde-punkt. Det er lov å unne seg litt scene-kunst utenom de store festivalene. **UD**

Kjøpa eller selgja pensum?
Spar pengar på ibok.no!

www.ibok.no

Dette er ikke en anmeldelse

JEG BEKLAGER, PAPPASAFT, MEN DETTE BLIR IKKE DEN ANMELDELSEN DERE ØNSKER DERE.

ILA BRANNSTASJON - 08.0814

TEKST: HÅVARD HARALDSEN
FOTO: EIVIND SANDODDEN KISE

OPPVARMING: varmer, i det minste, opp til konserten på Ila Brannstasjon

Riktignok må jeg klargjøre med én gang at dette ikke er fordi jeg synes konserten var dårlig, men derimot på grunn av at jeg dessverre dro før dere fikk gått på scenen i det hele tatt. Dermed blir dette en noe alternativ konsertanmeldelse.

Fredag 8. august var det altså invitert til konsert på Ila Brannstasjon med det trondheimsbaserte bandet Pappasaft. Som navnet antyder, er de et uhøytidelig, semi-samfunnsengasjert pønkbånd ispedd en solid dose humor. I beskrivelsen av arrangementet sto det at låtene deres er fengende og drivende, med allsang-refrenger hvor publikum nærmest blir som en del av bandet. Siden jeg aldri hadde hørt bandet tidligere, og med en slik beskrivelse, måtte jeg jo innrømme at jeg var spent.

Vi kjøpte en øl. Fant et ledig hjørne, og pratet løst og fast mens anlegget ladet opp folket med god pønkmusikk

Mine medsamsvorne og jeg møtte opp til passelig tid, i god stil litt etter det annonserte start-tidspunktet. Det trivelige lille utestedet var allerede relativt fullpakket. Vi kjøpte en øl, fant et ledig hjørne, og pratet om løst og fast mens anlegget ladet opp folket med god pønkmusikk. Vi ventet i spenning. Det gikk likevel en drøy time til før oppvarmingsinnslaget, Pål Davik med akkompagnement, entret scenen. En karismatisk visesanger med gitar som spilte opp blå trønderrockviser. En humoristisk blanding av Åge Aleksandersen og Tom Waits til å matche etterfølgerne, Pappasaft, tenkte jeg.

Men Pappasaft lot vente på seg. Det gikk deretter enda en drøy time, og bandet var fremdeles ikke verken å se eller høre. Vi så på hverandre. Skulle vi være ærlige, syntes vi i tillegg baren hadde vært uheldig med ølfatene den kvelden, for ølen var lunken og daff. Det var nydelig vær utenfor, og vi hadde allerede vært der i godt over to timer uten å se noe til det vi kom dit for. Dermed tok vi beslutningen at vi skulle dra.

La ikke dette misforstås, lokalet var fylt opp av glade mennesker og stemningen var riktig trivelig, og jeg er sikker på at de vi forlot der inne fikk en fin kveld videre og en god opplevelse til slutt. Men på slike lyse, varme og vakre sommerkvelder kan noen av oss bli litt rastløse. Og som sangen sier: ”Vi skal ikkje sove bort sumarnatta.”

LETTING UP DESPITE GREAT FAULTS NEON

TEKST: ØYSTEIN FANDREM
FOTO: LETTING UP DESPITE GREAT FAULTS

Letting Up Despite Great Faults slipper tredje plate *Neon* den 12. august og det er en upassende tittel, hva lydbildet

engår. Vokalisten er opprinnelig fra Los Angeles, men bandet lager musikken sin i Austin. Det kan virke sært at en gruppe med opphav fra så solfylte steder lager musikk som passer best en regnværsdag. Men ikke la det stoppe deg fra å nyte denne plata i det som er igjen av sommeren. Musikken er drømmende og myk som neonlys, og gjør deg rolig til sinns. Sangene er korte, men det er en tregghet i melodiene som gjør at de virker lengre. Det ligger lange, svevende melodier over en dyster bass. Samtidig er overgangene mellom låtene så flytende at de ikke blir lagt merke til. Første gang jeg hørte gjennom skiva, tok det fem sanger før jeg oppdaget at jeg ikke lenger hørte på åpningslåta.

At overgangene går såpass i ett, virker både positivt og negativt for albumets helhet. Monotonien luller deg inn i en avslappet tilstand. Likevel gjør det at skiva blir litt kjedelig hvis du hører gjennom den flere ganger. Ellers merkes en klar inspirasjon fra 80-talls synthpop, og åpningslåta «Shift» kan minne om noen av Røyksopps tidligere låter. Albumet varierer i hvor elektronisk musikken er. Det passer bra med deres selv-erklærte blanding av indie- og electropop.

Dette er en deilig, liten plate som bør høres på med ro i sinnet, eller med et ønske om å nå indre fred. De fleste låtene viser et snev av livlighet, for eksempel «Automatic» og «Disappear», men dette er ikke en skive du setter på for å pumpe i gang partystemningen. Dette er et album for det myke lyset, og regnet på vinduet.

Okkultokrati er ute med sin tredje fullengder. Den er seig, mørk og viser flere nye sider.

Da norske Okkultokrati slapp sin forrige skive, *Snakereigns*, i 2012 viste de at de hadde kommet langt siden debutskiva fra 2010. Tempoet var satt betydelig opp, noe som sammen med innslag fra gjestemusikere bidro til en vanvittig hardtslående opplevelse.

Nyutgivelsen *Night Jerks* tar seg bedre tid, men det den mangler på hard og brutal hurtighet, tar den godt igjen på seig og drøy dysterhet. Albumet tar nemlig lytteren ned til en dybde man tidligere bare har hørt antydning til. Lydbildet er lett gjenkjennelig, men seigheten gir større plass til atmosfæriske virkemidler mellom slagene. Dette, sammen med en større variasjon i låtmaterialet, vitner om en modningsprosess i bandet. Og det kler dem godt.

Monotone, noen ganger lange, segmenter preger store deler av skiva. Likevel føles det ikke kjedelig da monotont i dette tilfellet ikke er synonymt med enkelt. Komplekse lydbilder skapes med naturlig lekenhet, og det er tydelig at gutta har en god følelse for låtdynamikk. Også albumdynamikken fungerer godt med god variasjon i tempo og intensitet på første halvdel, mens den deretter drøyer ut og setter punktum med den 16 minutter lange dronekomposisjonen «Cosmic Wynter». Låta «Rose Crux» skiller seg klart ut med en messende vokal lagt over høyt-svevende og repetitive gitartoner. Variasjonen, og det drivende elementet, ligger her i bassen som får leke seg i dybden i eget rolig tempo. Resultatet er et mektig og suggerende høydepunkt.

Platas sterkeste låter er imidlertid etter min mening herlig skitne «Moon Daggers» og sløye «The Ladder (Punched Out)». Plasseringa på hver sin side av nevnte «Rose Crux» bidrar nok i begges favør, men understreker hva albumdynamikk kan bety for enkeltlåter.

ANMELDELSER

Vi har anmeldt det nye albumet til de barske gutta i Okkultokrati, den etterlengtede debuten til FKA Twigs og Letting Up Despite Great Faults tredje fullengder

OKKULTOKRATI NIGHT JERKS

TEKST: TOBIAS RUUS
FOTO: FYSISK FORMAT

FKA TWIGS LP1

TEKST: VILDE BOBERG SVINENG
FOTO: YOUNG TURKS

Med deilige trip-hop rytmer og drømmende popmelodier, er *LP1* årets mest spennende R&B album.

FKA Twigs første album er passende titulert *LP1*, og fansen har ventet på denne debuten. Helt siden Tahliah Barnett, som hun egentlig heter, i fjor høst ga oss *EP2*, har vi lengtet etter nytt materiale fra den London-baserte artisten. FKA Twigs trollbinder lytteren med seige rytmer og en forførerisk sangstemme. Som en av sommerens mest hypede artister, gjør hun ikke skam på de enorme forventningene hun blir møtt med.

Slik som FKA Twigs overnaturlige og dukkelignende utseende, er også musikken hennes feilfri. Som andre R&B artister har også Barnett sansen for klisjete tekster om klining, kjærlighet og elskov. Noe hun gjør tydelig på albumets andresingel «Pendulum» hvor hun åpner med «I'm your sweet little love maker». Låten «Lights On» glir komfortabelt over i «Two Weeks». Med mørke toner og en dyp bass akkompagnert av en ålende sensuell stemmeprakt, gir musikken assosiasjoner til andre mystiske og elektronika-elskende artister som Lykke Li, Kelela og Banks. Tankene dras også mot R&B-favorittene Blood Orange og Aaliyah.

«Hours» og «Closer» er nydelige ballader som får tærne til å krølle seg. FKA Twigs puster og peser om hverandre til en saftig stakkato på «Numbers», mens låten «Video Girl» setter ord på hennes opplevelser som musikkvideobabe i blant annet Jessie Js video til monsterhiten «Price Tag».

Låten «Kicks», som har en skummel trip-hop følelse over seg, avslutter et fullkomment futuristisk R&B album som setter seg fast i ryggmargen, og aldri helt slipper taket.

Kulturkalenderen

12. august - 26. august/akterende nr ullku

TIRSDAG 12. AUGUST

NTNU Gløshaugen

Klokka 09.00: Immatrikulering for nye, blakke og ølsugne NTNU-studenter.

ONSDAG 13. AUGUST

Erkebispegården

Klokka 09.30: Åpningsseremoni for like blakke og ølsugne HiST-studenter.

Hele Trondheim

Klokka hele døgnet: Fadderuka ruller og går. Se opp for togakledde, gjørmete fadderbarn og hærer av maktsyke faddere i fargerike t-skjorter.

Samfundet

Klokka 23.59: Du kan rett og slett ikke stå stille når Fukuyama entrer Knaus! Discooo!

TORSdag 14. AUGUST

Brukbar/Supa

Klokka 21.00: Shitrich, Tidsmaskinen og Studentmedienes egne Feber-platesnurrere gjør deg både svett og vill på Pre-Stereo.

Byscenen

Klokka 21.00: Pre-Stereo suser avgårde med Delillos. Møt opp i pysjamas.

FREDAG 15. AUGUST

Byscenen

Klokka 23.15: Spidergawd beskrives som hardtslående og melodiose trøndere, og spiller for deg på Klubb-Pstereo.

Marinen

Klokka 16.30: Pstereofestivalen gir deg pop og rock og alt imellom (Gold Panda, Rytmeklubben, Biffy Clyro, Stein Torleif Bjella og Warpaint), samt grønt gress å drikke øl med venner på.

Samfundet

Klokka 22.00: Oslogutta i Lemåitre gir deg elektroshock og elektromusikk gjennom Klubb-Pstereo.

LØRDAG 16. AUGUST

Bakklandets allsidige selskap

Klokka 19.30: Hagefest og operarler, hva mer kan du ønske deg?

Marinen

Klokka 16.30: Pstereofestivalens andre dag byr på Sigurd Julius, Kvelertak, Franz Ferdinand,

Highasakite, Tungtvann og Dråpe.

Samfundet

Klokka 23.59: The Pains Of Being Pure At Heart er kveldens Klubb-Pstereo-innslag. Det er indiepop i verdensklasse, så sokker i sandalene er et must.

SØNDAG 17. AUGUST

Ila Brainnstasjon

Klokka 14.00: Som alltid blir det jazz tilpassa atter en doven søndag.

Vitensenteret

Klokka 14.00: Bulder og brak, og aldri så lite skittengrønn røyk? Vitenshowet gir deg alt dette, og litt til. Ta med verneutstyr.

MANDAG 18. AUGUST

Trondheim poledance

Klokka 17.00: Vil du trene som en brannmann eller stripper, dra på prøvetime i poledance.

TIRSDAG 19. AUGUST

Byscenen

Klokka 20.00: Det er ingen ringere enn Håvard Lilleheie, Thomas Leikvoll, Stig Frode Henriksen, Ronny Torsteinsen og Henrik Fladseth som skal få deg til å le. Komisk komikk i levende live.

ONSDAG 20. AUGUST

Ila skole

Klokka 17.00: Corsi di italiano! Io non parlo italiano.

Samfundet

Klokka 23.59: Med Kuuk i Knaus blir det punk-rap og party.

TORSdag 21. AUGUST

Ila Brainnstasjon

Klokka 17.30: Språkkafé. Prat alle språk du (ikke) behersker, drikk kaffe og få nye venner. Blir ikke bedre.

Sverresborg

Klokka 11.00: Huldas døtre, ei utstilling som kretser rundt Hulda Garborg, kulturarv, stoff og mønster.

FREDAG 22. AUGUST

Ringve Museum

Klokka 14.00: Mandolaika er - ja, du gjetta riktig - en blanding av balaika og mandolin. Konsert med Hegdehaugen Mandolaikaorkester som har spilt sammen siden 50-tallet.

Samfundet

FOTO: Gristina Undrum Andersen

Klokka 22.00: Atter et indieband entrer Klubben, til og med med nytt låtmateriale.

Klokka 23.59: Knaus blir en garasje for rock og gitarriff fra Red Headed Sluts.

LØRDAG 23. AUGUST

Samfundet

Klokka 22.00: Kakk-maddafakka i Storsalen! Ord blir fattige. Vær der! Klokka 23.59: Knaus blir et Svømmebasseng. Husk badetøy.

Torvet

Klokka 13.00: Gjenbruksdagen i regi av Fretex og Renholdsverket viser deg at gjenbruk er hva hipsterne sverger til. Mona Grudt er modell på kattergangen, og du kan gjøre et bruktkupp.

Trondheim Sentrum

Klokka 09.30: Trondheim International Choir Festival, en korfestival med engelsk navn, tilbyr korverksted og konserter.

SØNDAG 24. AUGUST

Sandgata 26A

Klokka 12.00: Søndagsmarked med brukt mat og nye klær, eller omvendt. Håndlaga, lokalt, kortreist

- godordene bugner.

TKM Gråmølina

Klokka 12.00: Synes du samtidskunst vanskelig? På familiesøndag er terskelen like lav som barna dagens omvisning er tilpassa.

MANDAG 25. AUGUST

Vår Frue Kirke

Klokka 19.00: Korkonsert i kirka som restitusjon etter fadderuka.

Kafé 3B

Klokka 20.00: Karaokekveld med Nina og Stine. Temaet er Abba, så møt opp i passende kostyme.

TIRSDAG 26. AUGUST

En splitter ny utgave av verdens beste studentavis, Under Dusken, gir deg studentnyheter.

» *Inn i ein spegel, inn i eit mysterium*

Velkommen til Trondheim

Vi lærer deg de ultimate hacks for å innfinne deg i store festen som heter «studenttilværelse».

Mange håpefulle, nye studenter tar i disse dager til med sin studiehverdag. Det byr på utfordringer. Vi har spurt lederne i Student-Trondheim om deres beste tips til mestring av studietilværelsen.

REKTOR VED NTNU

– Vi trenger de kloke hodene. Jeg er stolt av fagmiljøene vi har opparbeidet på NTNU. For eksempel

Gunnar Bovim mener det viktigste i studenttilværelsen er å skaffe seg nye erfaringer og bli kjent med mennesker som har annet utgangspunkt enn deg selv. Han har selv stått i spissen for å samle humaniora, samfunnsfag og naturfag på samme campus.

– Noe av det vakreste jeg ser er når de sosialt klønete nerdene på Gløshaugen møter surrehodene på Dragvoll.

– *Vent, er dette et studenttips?*

– Nå synes jeg du er litt lite åpen til sinns. Bare fordi gløsingene ikke har noe hjerte og dragvollinger ikke kan regne ut enkle prosentenganger, så betyr ikke det at de ikke kan møtes i kantina og sette pris på hverandre som medmennesker, sier han.

KUNNSKAPSMINISTEREN

– Du går inn i en spennende del av livet ditt. Grip mulighetene.

Torbjørn Røe Isaksen påpeker at studenttilværelsen byr på mange muligheter for selvrealisering.

– Kanskje har du ønsket å gå ned i vekt. I så fall vil du glede deg over 2/5-dietten, som går ut på å spise mat i to dager og så ikke gjøre det de neste fem.

Isaksen trekker fram utveksling som en av de viktigste mulighetene til å få nytt perspektiv på verden.

– Tenk på de sultne barna i Afrika. De hadde lett byttet stråhyttene sine med din gjennomrätne, overprisede hybel på Møllenberg.

Ministeren viser forståelse for at studentøkonomien kan være trang. Han mener likevel det er fullt mulig å kombinere studiegang og deltidsjobb.

– Trikset er å gå et studium som ikke måler annet enn tilstedeværelse av puls, og et yrke hvor ingen egentlig ikke bryr seg om hva du gjør. En populær kombinasjon er kulturstudier og betalt verv som studentpolitiker.

Han påpeker at

KUNNSKAPSMINISTERENS TIPS TIL STUDIEMESTRING

- Husk at målet med å studere er å opprettholde illusjonen om studieprogresjon. Her kommer du langt med fag som HLS0001 og ENG1000.

- Ha rike foreldre som vil hjelpe deg

- Ha RIKE foreldre som vil hjelpe deg

- HA RIKE FORELDRE som vil hjelpe deg

- Ha rike foreldre som vil HJELPE deg

- Ha rike foreldre som vil hjelpe DEG

- Begynne på en nyttig ingeniørutdanning, ta litt fysikkfag og utvikle en tidsmaskin for å endre historiens gang.

Foto: Marte Garmann

«Husk å ta studiene seriøst. Ellers kan du risikere å bli professor på HF».

arbeiderfaring er en uvurderlig investering i framtidige yrkesmuligheter.

– Du opparbeider ansennietet, slik at du har noe å falle tilbake på når du innser at graden din er ubrukelig. Samtidig blir du behandlet som et sjeleløst nyttedyr, en nyttig erfaring om du vurderer en karriere innen akademia.

NORSK

STUDENTORGANISASJON

NSO-leder Anders Kvernmo Langset er skeptisk til Bovim og Isaksens romantisering av studenttilværelsen. Som leder for NSO er han studentenes viktigste interesseperson opp mot styresmaktene. Han advarer studentene mot urealistiske forventninger, og trekker fram fjellvettreglene.

– Husk at det er ingen skam å snu i tide. Vend om før det er for seint. Du har gjort en gigantisk feil. Du skulle tatt fagbrev.

Han vektlegger at hver nye student bare bidrar til å gjøre tilværelsen enda verre for de som har latt seg lure til å ta for eksempel lærerutdanning ved HiST.

– Det er for jævlig. Du har vel sett Schindlers liste? Den er egentlig basert på livshistorien til en venn av meg som studerte filosofi, bare at nazistene egentlig var Statens innkrevingsentral.

SP.

REGISTRERER....

... AT PROFESSORENE BLIR SURE HVIS VI KALLER UNIVERSITETET SKOLE

... AT DU ER IKKE ELEV, DU ER STUDERENDE

... AT FOR Å BLI STUDENT, MÅ DU BLI MED PÅ SAMFUNDET <3

... AT VED Å VÆRE STUDENT, MÅ JEG TA EXPHIL

... AT HVORFOR MÅ JEG TA EXPHIL?

... AT JEG ER JO INGENIØR

... AT HVIS ET HUS DETTER SAMMEN, KAN JEG IKKE SKYLDE PÅ AT DET IKKE EKSISTERTE I UTGANGSPUNKTET

... AT DA MÅ JEG SITTE 7 TIMER PÅ SKOLEN HVER DAG!

... AT DUMMING

... AT JEG TROR JEG SKAL STREIKE

... AT BZZZZ.

... AT DEN DER "IKKE SKREM VEPSEN, SÅ STIKKER DEN IKKE"-FILOSOFIEN FUNKER DÅRLIG NÅR DEN KOMMER PÅ INNSIDEN AV SHORTSEN DIN

... AT NOK OM DET

... AT EKSAMEN PÅ GLØS ER LITT SOM Å REISE TIL POLYNESIA

... AT OM DU STRYKER, KAN DU BARE TA KONTE-TIKI

... AT NÅ BLIR DET TIKITAKA PÅ SUAREZ

... AT DET ER BITENDE KALDT I TRONDHEIM OM VINTEREN

... AT PST SKYVER IRANERNE UT I KULDEN

... AT HUSK AT DE KAN LAGE ATOMVÅPEN, SIER DE

... AT DET ER FARLIG DET.

... AT PSTEROE BEGYNNER SNART

... AT HVORDAN SKAL DU UTTALE PSTEREO?

... AT PSTEREO?

... AT STEREO?

... AT DUST, HØR PÅ DUMDUM BOYS

... AT HVEM TOK KVELERTAK PÅ FRANZ FERDINAND?

... AT NYE STUDENTER SKAL FÅ TAK OVER HODET

... AT TAXISJÅFØR LIKER IKKE STUDENTER.

... AT FATTIG STUDENT

... AT DET BETYR VI MÅ JOBBE PÅ SI

... AT HELTIDSSUDENTEN ER DØD

... AT DET STORE PROBLEMET EGENTLIG ER:

... HVEM FAEN ER PER FRIDTJOF?

... AT NÅ FÅR VI IKKE SKREVET MER

... AT VI SEES OM TO UKER

VI SØKER

medarbeidere til våre redaksjoner

HAR DU LYST

til å jobbe i Under Dusken
Radio Revolt eller dusken.no?

SØK

SØKNADSFRIST

24.08

STUDENTMEDIENE
I TRONDHEIM

Finn stillingene og søk på samfundet.no/opptak

Om oss

Studentmediene i Trondheim er et helt ferskt studentmediehus bestående av mediene Student-TV, Under Dusken, Radio Revolt og dusken.no. Vi satser stort for å kunne gi Trondheims studenter et enda bedre medietilbud.

Gjengen drives på frivillig basis av rundt 250 studenter. Vi består av alt fra skrivende journalister, markedsmedarbeidere, radiojournalister, TV-reportere, fotografer og grafikere, til IT-medarbeidere og illustratører. Ingen av medlemmene er tilknyttet et enkelt medie, men jobber i redaksjoner som samarbeider på tvers av produktene.

Les mer og søk på samfundet.no/opptak

STUDENTER **SAMFUNDET**